

Alp 2637

Kasakaitis Birute MD 10-1-94
7150 So Spaulding Ave.
Chicago IL 60629

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX FEBRUARY - VASARIO 3, 1994 Nr. 5

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ILGAI LAUKĘ, DAR PALAUKITE

(Atsiliepimai apie LDDP valdymo pirmuosius metus)

1993 m. gruodžio 10 su-
kako metai nuo A. Brazaus-
ko dekretu paskirtos pirmo-
sios LDDP Vyriausybės
darbo pradžios. Ta proga
pasirodė keletas straipsnių,
kuriuose apžvelgiami pir-
mųjų LDDP buvimo val-
džioje metų rezultatai.

Vidaus politikoje žadėtų
stebuklų nematyti. Pasak
"Laisvosios Europos" ap-
žvalgininko K. Girniaus,
ypač nusivylė tie, kurie ti-
kėjosi, jog LDDP greitai pa-
šalins Lietuvos ūkio proble-
mas, ženkliai pagerins gy-
venimo lygį, sudarys sąly-
gas gyventojų klestėjimui.
Kaip rodo rinkimų rezulta-
tai Kaišiadoryse, per metus
LDDP iššvaistė devynis de-
šimtadalius pernai turėto
žmonių pasitikėjimo.

Valdžiai nepasisekė sta-
bilizuoti ūkio, tebesmunka
pramonės produkcija, vėl
paspartėjo infliacijos tem-
pai. Ypač sunki padėtis žė-
mės ūkyje, neatsiskaitoma
su ūkininkais, Vyriausybė
šias problemas sprendžia
labai nenoriai. Dar B. Lu-
bio sustabdyta privatizacija
taip ir neatgaivinta. A. Šle-
zevičiaus vyriausybė nesu-
gebėjo išsikovoti didesnio
pasitikėjimo, jos veikloje

stokajama kiek aiškesnės
krypties.

Ypatingai kritikuojama
LDDP kadru politika. Kaip
"Lietuvos Ryte" pažymi R.
Valatka, plinta korupcija,
nebuvo mėnesio, kad dabar-
tinės valdžios žmonės, neiš-
skiriant nė Prezidento, nei-
siveltų į kokį nors politinį ar
finansinį skandalą. Tai ro-
do įvairios komplikacijos
Prezidento patarėjų korpu-
se, Vyriausybėje. Kaip vie-
nas iš paskutinių pavyzdžių,
kai prasilenkiama su parti-
jos rinkimų lozungu, reika-
laujančiu valdininkų doros,
minimas K. Ratkevičiaus
paskyrimas Lietuvos banko
valdybos pirmininku. (Bū-
damas LB valdybos nariu,
jis gavo lengvatinę paskolą,
naudodamasis savo tarnybi-
ne padėtimi).

Nors LDDP vadovai
kiekviena proga stengiasi
pažymėti, kad visuomenėje
sumažėjo supriesinimas, ta-
čiau jų pačių veikla dažnai
prie šito tikrai neprisideda.
Apžvalgininkai pažymi, kad
siekiant apriboti oponentų
galimybes, daromi netgi
Konstitucijos pažeidimai,
įvairiais būdais stengiamasi
diskredituoti opoziciją.

(Nukelta į 3 psl.)

SAUSIO 9 DIENĄ SUKAKO 50 METŲ NUO PIRMOJO IR PASKUTINIOJO PRIEŠKARINĖS LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MIRTIES

ŽVILGTERĖKIME Į SAVE Antanas Smetona

(Ištrauka iš straipsnio "Viltis", 1907 m Nr.1)

Mes visą laiką šaukėme
ant biurokratijos (ir teisingai
šaukėme), kad ji suvaržė
žmonių laisvę, kad ji paver-
gusi laiko visuomenę ir tau-
tas, ir t.t. Tačiau, besaukda-
mi ant senosios tvarkos ša-
lininkų, ir mes patys užsi-
krėtėme gangreit visomis jų
ydomis.

Pirmučiausia. Kiekviena
mūsų partija ir partijėlė nori
kalbėti ir visa daryti visuo-
menės vardu, pripažįsta tik
sau teisę viską spręsti ir vis-
ką daryti, kiekviena skelbia
savo neklaidingumą ir kitų
nusidėjimus. Ir kokia ne-
apykanta svetimųjų nuomo-
nių, kokiais įrankiais su jo-
mis kovojama! Skundžia-
mės neteisingu biurokratijos
teismu, o patys, jei ne visuo-
met, tai labai dažnai be tei-
smo, be tardymo smerkiame
kits kitą, baudžiame visuo-
menės akyse vienu įtarimu,
bet tik prašalintume žmogų,
nepatikusį mums savo kri-
tika ir savo išvedžiojimais.
Su mums tinkamais žmonė-
mis kitaip elgiamės, jiems
kitonišką teismą darome.
Jų mes neaukštiname meda-
liais, kaip aukština biuro-
kratija, bet juos keliamo ligi

padangės. Keno gi čia ypa-
tybė, taip mums prigijusi?

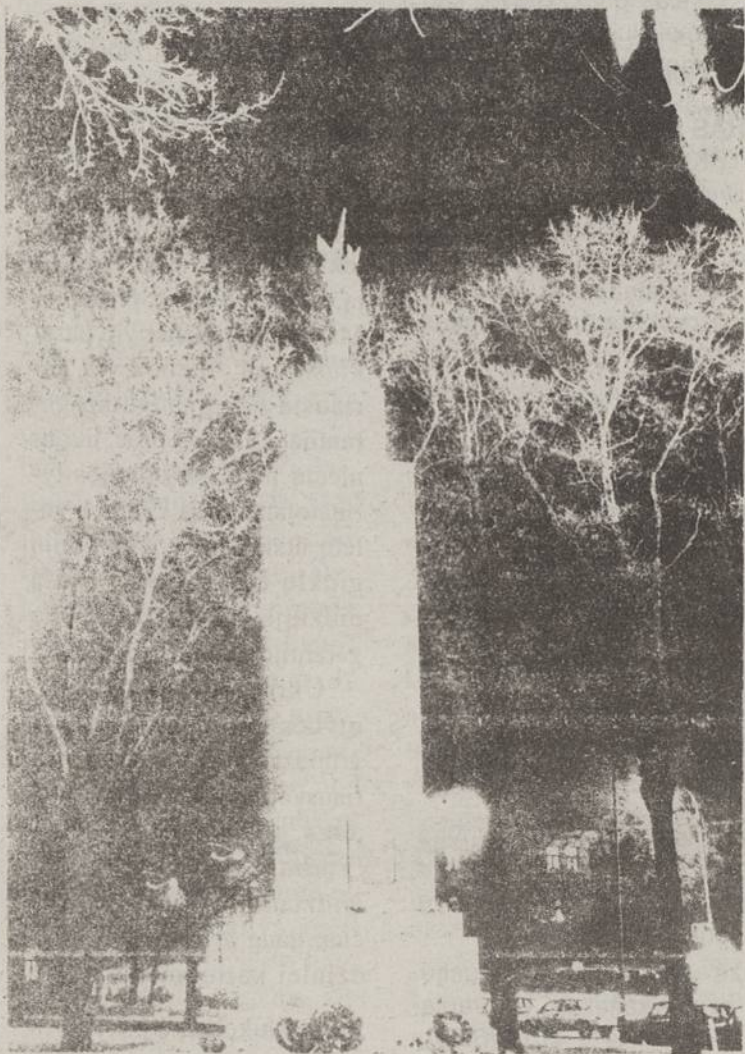
Senosios tvarkos šalinin-
kai klaidina minias, priža-
dėdami joms to, ko iš aukš-
to žinojo netesėsią. Pana-
šiai elgiasi ir kai kurios mū-
sų partijos: išdavė minioms
vekselius ir nepagalvojo, ar
galės juos žadėtu laiku ap-
mokėti.

Biurokratija žadėjo vie-
na, be visuomenės, padaryti
reikalingų atmainų. Tą pat
matome ir lietuvių partijose:
kiekviena nori savo valia
daryti, savo galia atmesda-
ma šalin kitų pritarimą.
Viskas norima daryti vien
saviškai, bet tik būtų parti-
jos atspaudas padėtas.

Kaip lengvai mes viską
griauname ir kaip veikiai
statome! Vienu pasakymu
išpeikiame, išniekiname
mūsų gyvenimo būdą, vienu
bruoštu norime išprausti
mūsų gyvenimą knygelėse
išskaitytas svetimas nuomo-
nes. Ir čia biurokratijos bū-
das mums pasireiškia: kaip
ji, taip ir mes, nepažvelgę to-
liau gyvenimą, norime vis-
ką per smurtą įbrukti. Kiek-
viena partija ar partijėlė turi
savo receptą, kaip atgaivinti

Lietuvą. Ir tas receptas daž-
niausiai esti paimtas ne iš
mūsų krašto gyvenimo rei-
kalų, o nusirašytas (ir dar
netikusiai) iš svetimųjų
knygų, skubotai parašytų.
Tam, kurs galvoja, kurs
geidžia ne vienu jausmu,
bet ir protu gyventi, veikiai
nusibosta tie receptai. Girdi
žmogus nuolat tuos pačius
šauksmus, tas pačias nuval-
kotas nuomones, nepagrįs-
tas šių dienų reikalavimais.
Juk ir gražiausia daina nusi-
bosta, jeigu ji tau kasdien
spiegia ausyse!

Ir mūsų partijos, kaip ir
senosios tvarkos šalininkai,
bijo kritikos, nori turėti kiek-
viena minties monopolį.
Kovojame prieš sauvalią, o
patys sauvališkai elgiamės:
kone kiekviename iš mūsų
viespatauja neribotas sava-
valdis. Yra pavergusi biu-
rokratija mūsų mintį, o da-
bar mes patys tą mintį ver-
giame. Jei nenori gauti juo-
dašimčio ar bedievio vardo,
tai žiūrėk į visą pro partijos
akinius. Vergiškai biuro-
kratijos išauklėti, esame
garbės vergai. Norėdami
jos pasiekti, neretai iškrai-
pome atsitikimus, tykojame
savo "priešininkus" kad ir
dėl mažmožio nutverti, šauk-
ti ir šaukti ant jo, kol nenu-
sibos.

Lietuvos Laisvės paminklas Kaune, žiemos metu laukiant
Vasario 16-tosios. Antano Misiūno nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTO VIZITAI Į HAGA IR BRIUSELĮ.** Sausio 26 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas išvyko su oficialiu vizitu į Nyderlandų Karalystę. Jį lydinčioje delegacijoje yra Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys bei Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius.

Algirdą Brazauską Karališkuosiuose rūmuose priėmė Nyderlandų karalienė Beatričė (Beatrix Wilhelmina Armoard). Ji surengė pietus kur pasakė: "Džiugu, kad jau keletą metų Europa gyvena naują laikotarpį, kai daugelio valstybių pastangomis griunamos tarpusavio sienos, mažinamas priešiškas ir įtampa, kuriama ir vystoma demokratija. Mes ypatingai vertiname Nyderlandų indėlį šioje srityje".

Lietuvos Prezidentas pareiškė, kad Lietuvoje, tiksliai prieš keturis metus atkūrus nepriklausomybę, siekiama vystyti demokratiją ir užtikrinti žmogaus teises, išsaugoti ir įtvirtinti savo šalies nepriklausomybę, apginti sienų ir teritorijos neliečiamumą.

Algirdas Brazauskas po to susitiko su Olandijos parlamento aukštutinių ir žemutinių rūmų pirmininkais, šių rūmų užsienio reikalų komiteto nariais.

Vakarienei Algirdo Brazausko garbei surengė šalies premjeras Rudolfas Liubersas.

Sausio 27 dieną Algirdas Brazauskas išvyko į Briuselį. NATO būstinėje jis pasirašė susitarimo "Bendradarbiavimas vardan taikos" dokumentus.

• **LIETUVOS IR RUSIJOS DERYBOS KALININGRADE.** Lietuvos derybininkų delegacija, vadovaujama specialiųjų misijų ambasadoriaus Virgilijaus Bolovo, vakar Kaliningrade tęsė derybas su Rusijos atstovais dėl valstybių sienos režimo. Derybos vyksta Lietuvos pageidavimu ir, kaip pranešė BNS agentūra, apie jų rezultatus abi pusės nutarė neskelbti. Tačiau yra žinoma, kad susitikime aptariami Rusijos keleivių ir prekių tranzito per Lietuvos teritoriją klausimai, taip pat problemos, susijusios su vizų režimo įvedimu ir sienos perėjimo punktų įrengimu.

• **BALTARUSIJOS VIDAUS REIKALŲ MINISTRO ATSISTATYDINIMAS.** Baltarusijos Ministrų Tarybos Prezidiumas patvirtino vidaus reikalų ministro Vladimiro Jegorovo atsistatydinimą. Jis parašė Baltarusijos premjerui Viačeslavui Kebičiui raštą, kuriame pripažino klaidą, kai, dalyvaudamas Lietuvos specialiosioms tarnyboms, Minske buvo suimti Lietuvos Komunistų partijos veikėjai Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius.

Vladimiras Jegorovas sakė, kad leidimą suimti Lietuvos Komunistų partijos, veikiančios nelegaliai, vadovus jis davė be raštiškos Baltarusijos Generalinio prokuroro sankcijos. Vidaus reikalų ministras sakė vadovavęsis tikrai telefoniniu nurodymu.

• **UKRAINOS PREZIDENTAS, TIKRIAUSIAI, ATVYKS Į LIETUVĄ SU OFICIALIU VIZITU.** BNS spaudos agentūra pranešė, kad Lietuvos ambasadorius Kijeve perdavė Ukrainos Prezidentui Leonidui Kravčiukui Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko laišką.

Prezidento patarėjas Dainius Trinkūnas patvirtino, jog laiške siūlomos kryptys, kaip gerinti abiejų šalių ekonominius santykius, sutvarkyti abipusius atsiskaitymus ir abiejų šalių pinigų konvertavimą. Šiems tikslams turėtų pasitarnauti numatomas Kijeve įsteigti Lietuvos ir Ukrainos komercijos bankas.

Algirdas Brazauskas, pasak BNS pranešimo, pareiškė įsitikinimą, kad vasario 5-7 dienomis numatytas Leonido Kravčiuko vizitas į Lietuvą pagyvins tolesnį tarpvalstybinių santykių plėtojimą.

Trečiądienį spaudos konferencijoje galimą Leonido Kravčiuko vizitą teigiamai įvertino Romualdas Ozolas ir Egidijus Bičkauskas. Partijos pirmininkas Romualdas Ozolas sakė, kad šio vizito metu galima tikėtis susitarimo prieš Rusijos ekspansiją į Baltijos šalis bei jas palaikančias slavų valstybes.

• **SOCIALDEMOKRATAI SKELBIA NEPASITIKĖJIMĄ VYRIAUSYBE.** Socialdemokratų frakcija Seimo pavasario sesijos metu pradės konstitucinę nepasitikėjimo Vyriausybe procedūrą, pranešė spaudos konferencijoje Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininkas. Toks nutarimas priimtas praėjusį šeštadienį partijos tarybos posėdyje. Socialdemokratai pakvietė visas politines jėgas Seime paremti jų iniciatyvą.

Nepasitikėjimo Vyriausybe procedūra gali būti pradėta, jeigu pareiškimą dėl to pasirašys ne mažiau kaip vienas penktadalis Seimo narių.

A. Sakalas spaudos konferencijoje sakė, kad nepasitikėjimas Vyriausybe galėjo būti pareikštas dar pernai, tačiau socialdemokratai tada apsiribojo memorandumu, kuriame nurodė Vyriausybės klaidas. Viena svarbiausių, socialdemokratų nuomone, klaidų yra tai, jog ji atsisakė nacionalinės valiutos įvedimo metu diferencijuoti keisti pinigus, nustatant santaupoms, turėtoms iki 1991 metų vasario 26 dienos, palankesnį pinigų keitimo į litus santykį.

Kita didelė Vyriausybės klaida, sakė A. Sakalas, yra ta, jog premjeras nedavė oficialaus ir viešo Krašto apsaugos ministerijos vadovų veiklos įvertinimo po žinomų įvykių Savanoriškosios krašto apsaugos struktūrose.

Spaudžiama į Maskvos glėbį

Kai 1945 m. pasaulio valstybės steigė Jungtines Tautas, Stalino atstovams pavyko įtikinti vakariečius, kad Baltarusija ir Ukraina yra suverenos valstybės, kurias reikėtų priimti į organizaciją kaip Rusiją ir kitas nepriklausomas šalis. Taip ir buvo padaryta. Dabartiniai įvykiai rodo, kad Baltarusija ne tik nėra suvereni, bet jokio suvereniteto ir nenori. Tarp 10 milijonų gyventojų 13 proc. sudaro rusai, o miestuose: Minske, Gomelyje tas nušimtis dar didesnis.

Baltarusija 1991 m. rugpjūčio 25 d. paskelbė nepriklausomybę, tačiau jokių referendumų tuo klausimu nebuvo, kaip kitose buvusios Sovietų Sąjungos respublikose ar Maskvos pavergtose valstybėse. Valstybės galva tapo Stanislav Šuškevič, Aukščiausiosios liaudies deputatų tarybos prezidiumo pirmininkas, žinomo gudų poeto sūnus (tą poetą Stalino enkavedistai "sutvarkė" už "buržuazinį nacionalizmą"). Dabar "nepriklausomos" Baltarusijos prezidentą bando "sutvarkyti" patys baltarusai parlamentarai, kurių apie keturi penktadaliai yra aršūs bolševikai. Jiems vadovauja vyriausybės premjeras Vyacheslav Kebič, ekonominių reformų priešininkas.

Premjero vadovaujami komunistai atmetė parlamente siūlomą įstatymą paskelbti gudų kalbą valstybi-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

ne Baltarusijos kalba. Parlamentas pernai liepos mėnesį pareiškė prezidentui Šuškevič nepasitikėjimą, nes jis neveda tautos į artimesnius ryšius su Rusija. Kai prezidentas susirgo ir buvo išvežtas ligoninėn, premjeras susitarė su Maskva dėl Baltarusijos įsijungimo į Rusijos karinės doktrinos ir saugumo organizaciją. Rusai pažadėjo ginti Gudiją nuo visokių priešų. Premjeras Kebič pažadėjo įsijungti į NATO, tik tuo atveju, jei joje dalyvaus ir Rusija. Iš ligoninės grįžęs prezidentas Šuškevič tą sutartį buvo priverstas pasirašyti.

Baltarusija apie jokiais ekonomines reformas negalvoja. Priešingai, tos imonės, kurios pradėjo privačius biznius, nukentėjo, nes joms buvo uždėti 75 proc. pelno mokesčiai.

Šiuo metu Baltarusijoje prasidėjo rinkimų kampanija, rinkimai įvyks kovo mėn. Sausio pradžioje premjeras Maskvoje pasirašė sutartį su Rusijos premjeru Černomyrdinu. Šis sutiko priimti Baltarusiją į rusų rublio ekonominę zoną, iškeičiant Baltarusijos valiutinius talonėlius, vadinamus "kiškelius" (zaičiki), įvestus 1992 m., santykiu vienas rublis už vieną taloną. Rusijai toks biznesas labai nepelningas ir daug kas Maskvoje kritikuoja valdžią už tokią sutartį. Negana to, Černomyr-

dinas pažadėjo Baltarusijai parduoti žaliavas, naftą namų kainomis. Tuo pačiu Baltarusija atsisadėjo savo karinės ir finansinės nepriklausomybės ir įsijungė į Jelcino sugalvotą "Nepriklausomų Valstybių Sandraugą". Prieš tokį komunistų nukrypimą į Maskvos įtaką kovoja Baltarusijos liaudies frontas, vadovaujamas Zenono Pozniako, tačiau paskutiniame parlamento balsavime jo pažiūras iš 195 balsavusių parėmė tik 27 balsai.

Kuriuo keliu nueis Ukraina?

Kaip pasaulinės žinių agentūros pranešė, Ukrainos prezidentas Leonid Kravčuk, ne tik susitiko su prezidentais Clintonu ir Jelcinu, bet ir pažadėjo atsisakyti branduolinių ginklų. Liko klausimas, ar galima tais Kravčuko pažadais tikėti? Kijevo parlamento rezolucijos tuo klausimu jungia ginklus ne tik su ekonominėmis Amerikos ir Rusijos garantijomis, bet ir su saugumo garantijomis.

Parlamento pirmininkas Ivan Pliušč yra pareiškęs, kad Ukraina, už savo geranorišką atominių ginklų atsisakymą, turėtų gauti iš dviejų didžvalstybių tarp 3.5 bil. ir 5 bil. dolerių. Be to, Ukrainoje kovo mėnesį turi įvykti naujo parlamento rinkimai, o birželio mėn. bus renkamas naujas prezidentas.

Ukrainos viešosios opinijos tyrimai parodė, kad didžiuosiuose miestuose: Kijeve, Charkove, Donecke, Odesoje, 29 proc. ukrainiečių mano, jog Ukraina turėtų tapti branduoline galybe, todėl, kad ji su savo 52 mil. žmonių nėra menkesnė už tokią Prancūziją ar Britaniją, kurios buvusi premjerė Margaret Thatcher yra pasakiusi, kad "bomba yra geriausia britų saugumo garantija". Dar 32 proc. ukrainiečių pareiškė opinijos tyrinėtojų, kad Ukraina galėtų atsisakyti branduolinių ginklų tiksliai gavusi viešą didžiųjų galybių saugumo garantijų deklaraciją.

Ukrainos nepriklausomybės paskelbimas 1991 gruodžio 1 d. nepakeitė vyriausybės pažiūrų. Infliacija auga, ukrainiečių valiuta "karbovancai" ar valdžios leidžiami talonai – beverčiai, daug lėšų skiriama didžiulei kariuomenei. Dėl

(Nukelta į 6 psl.)

Vėliau Vyriausybė nustojo vykdyti ir savo parengtą bei Seime patvirtintą programą. A. Sakalas priekaištavo, kad neištesėti pažadai biudžeto išlaidas mokslui, kultūrai, švietimui ir sveikatos apsaugai planuoti pagal ilgalaikius normatyvus.

• **GENERALINIS PROKURORAS MANO, KAD PERNAI PROKURATŪROS DARBAS ATITIKO GALIMYBES.** Praėjusiais metais Lietuvoje buvo įvykdyta daugiau kaip 60 tūkstančių nusikaltimų, – daugiausiai per visą pokario istoriją. Antra vertus, nusikalstamumo didėjimo lygis – 6.6 procento – pernai buvo mažiausias per pastaruosius ketverius metus. Šiuos duomenis Lietuvos prokuratūros kolegijos išplėstiname posėdyje pateikė Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas, kriminogeninę padėtį šalyje pavadinęs "įtempta".

Kolegijos posėdyje buvo aptarta teisinė Lietuvos būklė 1993 metais ir prokuratūros veiklos gairės ateičiai. Posėdyje dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas.

Generalinis prokuroras minėjo, jog Prevencinio sulaukymo įstatymo dėka pavyko išaiškinti ir izoliuoti organizuotų nusikaltėlių grupuočių.

Generalinis prokuroras pranešė, jog jau iš esmės baigtos garsiosios Sausio 13-osios, žurnalisto Vito Lingio nužudymo bylos.

"Praėjusiais metais mūsų darbas atitiko galimybes", apibendrino Artūras Paulauskas.

Savo pastabas posėdžio dalyviams išdėstė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas. Jo nuomone, korupcijos ir kitų, žmones labai jaudinančių, bylų tyrimas pernelyg užsitęsė, visuomenėje išlaikoma nenaudinga įtampa.

Algirdas Brazauskas pabrėžė visų teisinių institucijų bendradarbiavimo svarbą kovoje su nusikaltėliais, už tvarką valstybėje.

ELTA (B.B.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Žemės ūkio kraštas,

KURIS SAVĖS JAU NEIŠMAITINA

Juozas Žygas

Apie gyvenimo sąlygas Lietuvoje yra labai sunku orientuotis, kadangi mes gauname prieštaringas ir netgi kartais klaidinančias žinias. Tie, kurie Lietuvoje paskutiniu metu lankėsi, irgi labai skirtingai pasakoja. Dažniausiai, priklausomai nuo to, kaip jų giminaičiai gyvena. O kas dabar gerai Lietuvoje gyvena, tai mums jau yra žinoma. Atsikvietimas į konferencijas įvairių valdžios pareigūnų, mus dar daugiau suklaidina, kadangi dabartiniai naujai paskirti pareigūnai dažniausiai yra baigę tas mokyklas, kuriose buvo mokoma kaip žmonėms dūmus į akis pūsti. Nors ir buvusieji premjerai teisybės nesakė arba patys jos nežinojo. Kuomet, beveik pusę laiko kelionėse praleisdavo, tad visai ne-nuostabu, jeigu tikros padėties nė nežinojo.

Dar vėl girdečiau per radiją iš Lietuvos kalbant, apie Lietuvos užsienio prekybą. Tai visai neįtikinama, atrodo, kad kalbantieji yra iš kitos planetos. Kalbėtojo žodžiais: Lietuvos užsienio prekybos aktyvas yra 150 milijonų dol. Lietuva į Vakarus išveža daug daugiau gaminių, negu iš jų perka. Jeigu jau taip gerai būtų, tai mūsų paramos beveik nė nereikėtų. Bet, deja, taip nėra. Gyvenimo faktai yra visai kitokie. Dešimtmečiais kalbėjome ir rašėme apie tai, kaip Lietuva buvo išnaudojama. Ir tai, kad Lietuva buvo mais-to aruodas ir Rusiją maitino. Taip pat blokados metu minėjome, kad nuo Lietuvos tiekimų priklausė Leningrado ir Maskvos maitinimas. Atrodė, kad Lietuva savo rankose turėjo "sviesto kortą". Galbūt tais laikais, tai buvo tiesa, bet dabar tos kortos nebėra!

Nebėra dėl to, kad Lietuva nebesugeba sviesto užsienio rinkai gaminti. Lietuvos sviestas yra žymiai per brangus. Lietuvos spaudoje buvo rašoma, kad olandiškas ir daniškas sviestas yra du ir pusę karto pigesnis už lietuvišką. Lietuva taip pat iš Olandijos išveža vis-čiukų šlaunikes. Tiesiog neįmanoma suprasti, kaip Olandijos žemės ūkio darbininkai, gaudami gal 15 kartų didesnę atlyginimą sugeba pigesnius produktus pagaminti. Pasidairius po Lietuvos ūkininkai visai nepripažįsta "rinkos ekonomijos" reikalavimų. Ir nesusigau-do, kiek jų gaminiai rinkoje kainuoja. Vienas pavyzdys: "Neradę rinkos ūkininkai žada bulves aparti. Dar tik pradėjus bulviakasį, Anykščių žemdirbių derliaus jau atsisakė Panevėžio prekybininkai – pakanka ir iš arčiau bulvių. Jau sukaupos bulvės žiemai ir Anykščių miestelėnams. Pageidaujantys atsisakyti derliaus – gali jį pusvelčiui, po 8 litus už centnerį, išvežti į Ambroziško krakmolo gamyklą. Nebetikėdami, jog lietuviškų bulvių išgeistų Rusijos didmiesčių gyventojai, anykštėnai ūkininkai, žada verčiau jau aparti bulves, negu jas tuščiai kasti." (Lietuvos Rytas 1993.IX.10).

Ten pat buvo rašoma, jog bulvių derlius 400 cent iš ha – išeitų 3200 lt. Žinant, kad gydytojo metinis atlyginimas tėra tik 1320 lt., tad ūkininkui, kuris aparia hektarą bulvių – ne traktorių ar pagalbos, bet bizūnų reikia. Tuo tarpu Lietuvoje dejuojama, kad trūksta pašarų. Iš užsienių gaunamos paskolos, naudojamos pašarų pirkimui. Ir vėl tikslų žinių nėra, jos yra prieštaraujančios, bet pagal spaudos ži-

KAS BUS SU RUSIJOS EKONOMINE REFORMA?

Toks klausimas iškyla dėl daugelio priežasčių: dėl nesuvaldomo ekonomikos smukimo, dėl hyperinfliacijos, dėl nekontroliuojamų kainų ir t.t. Kas bus su ekonomine reforma, kai pasitraukė Jegoras Gaidaras – svarbiausias rinkos reformos architektas, kai pasitraukė Borisas Fiodorovas, kuris būdamas Finansų ministru, buvo hyperinfliacijos stabdis? Tiesa, dar dirba vienas iš reformatorių Anatolijus Čubais, beužbaigiantis privatizacijos programą. Bet kaip įgyvendinti privatizacijos programą, kai nėra stabilios valiutos, kai infliacija apie 20% per mėnesį?

Apie valiutos stabilumą negali būti nei kalbos, kai Ministras pirmininkas Viktoras Černomyrdinas, M. Gorbačiovo laikų "aparatchikas", žada kontroliuoti infliaciją "nemonetarinio" keliu, t.y. įvedus griežtą vyriausybę kainų kontrolę, o Centrinis bankas "gerina" padėtį, infiltruodamas į ekonomiką trilijonus rublių perteklių.

Nėra jokios geros ekonominės strategijos. V. Čer-

nomyrđinas įtikinėja visus, kad susirūpinęs ekonomine reforma, bet ji turi būti lėta ir švelni. Jo supratimu reforma turi stabilizuoti kainas, o tai savo ruožtu sustabdys rublių spausdinimą ("nemonetarinis" infliacijos kontrolės būdas).

Reformos lėtumas, matomai, apspręs egzistavimą kai kurių gamyklų (karinių, plieno) ir valstybinių žemės ūkių iš subsidijų. Kam subsidijuoti kad ir plieno fabrikus, kai jau dabar Rusija gamina du kartus daugiau plieno, nei Amerika? Kai tuo pat metu Rusijos ekonomika sudaro 1/8 dalį JAV ekonomikos.

Jei Vyriausybė subsidijuos tokias įmones su naujais rubliais, infliacija pasieks astronominių lygi. Plienas nepavalgydins alkanų ir neduos namų benamiams. Taip veikdama Vyriausybė sužlugdys rinkos ekonomiką ir dar labiau pablogins, ypač vargšų ir senų žmonių padėtį, kurių pajamos labai ribotos.

Iš kur Vyriausybei turėti lėšas subsidijoms, nespausdinant vis naujų ir naujų

rublių? Išeitis – mokesčių padidinimas. Bet tam reikia turėti administracinį ar politinį mechanizmą.

Rusijos Prezidentui reikia skubios ir radikalios ekonominės reformos, nes ekonomikos nestabilumas sukelia ir politinį. Atsiranda tuomet sąlygos "bujoti" kad ir tokiems fanatikams kaip Vladimiras Žirinovskis, iškyla grėsmė demokratijai. Gal Prezidentas dar vis delsia, kad įrodytų "lėtos ir švelnios" reformos visiską neefektyvumą ir nušalinti jos rėmėjus?

A. Butkus

LAIKRAŠTIS UŽSIENIO LIETUVIAMS

"Lietuvių godos". Jį leidžia Vilniuje esantis "Gervėčių" klubas, subūręs žmones, kilusius iš Baltarusijos lietuviškų salų. Laikraštis 5000 egzempliorių tiražu išeis kartą per mėnesį.

"Lietuvių godos" bus platinamos pirmiausia Baltarusijos Varanavo bei Breslaujos rajonuose, kur daugiausia yra lietuviškų kaimų. (Gervėčiai, Pelesa ir t.t.) Leidėjai dės pastangų, kad jis pasiektų lietuvių ir Minske, Molodečne, Vitebske.

Lietuvos Respublikos saugumo tarnybos generalinis direktorius J. Jurgelis paskelbė, kur užkasti 1946 spalio – 1947 gegužės mėnesiais KGB nužudyti suimtieji. Atskirai pažymėjo, kad Tuskulėnų palivarko teritorijoje galėjo būti užkasti ir vyskupo Borisevičiaus palaikai.

Tai buvęs Tuskulėnų palivarkas. Galbūt ir po šiuo suoleliu ilsisi KGB nužudytųjų kalinių Raimundo Šuikos nuotr.

("LA" 1994.01.08)

ILGAI LAUKĘ, DAR PALAUKITE

(Atkelta iš 1 psl.)

Mesti kaltinimai ekspremjerams G. Vagnoriui ir A. Abišalai, nors kai kurie B. Lubio ar A. Šleževičiaus Vyriausybių potvarkiai, ypač susiję su turtu, taip pat prasilenkia su įstatymais.

Imant viršų partijos radi-

nias – Lietuvos išiskolinimas užsieniui, siekia apie 500 milijonų dolerių. Iš jų tik keletas procentų tėra investuota, o visa kita pravalgyta arba per kaminus ir iškлерusius langus praleista.

kalams, didėja įtampa pačios LDDP viduje. Paaiškėjo, kad šioje partijoje atsidūrė žmonės, turintys visiškai skirtingus interesus.

Įvairiai vertinama ir suaktyvėjusi kova prieš nusi-kalstamumą. Nors ir pabrėžiama, jog tai bene vienintelė sritis, kurioje Vyriausybei pavyko perimti iniciatyvą, tačiau, kita vertus, pažymima, kad bendras nusi-kalstamumo lygis tebeauga, jog įvestas abejotino teisėtumo prevencinio sulaikymo įstatymas.

Vaizdas užsienio politikoje vertinamas šiek tiek geriau. K. Girmius pastebi, kad išvesta Rusijos kariuomenė, pagerėjo santykiai su Rusija ir Kinija, sulaukta pagalbos iš tarptautinių finansinių organizacijų, nors ir atsirado problemų santykiuose su kaimynais – Latvija ir Baltarusija. R. Valatkos nuomone, rusų kariai pasitraukė nepaisant išankstinio LDDP noro nusileisti Rusijos spaudimui, o dauguma prezidento vizitų tėra "priešpriešos" lygio. Ypač kritikuojami A. Brazausko pasisakymai dėl Tibeto.

Ieškome Vytauto Didžiojo palaikų

Romas KAZLAUSKAS, Vilnius

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Sugrįžęs po klajonių i Lietuvą, mūsų architektūros patriarchas architektas Vytautas Landsbergis Žemkalnis, pamatęs tą pačią karūną 1959 m. išspausdintą žurnale "Przekroj", nuvykęs i Krokuvą, paprašė, kad muziejaus darbuotojai parodytų jam šią karūną, pagal adresą. Žinoma, muziejaus darbuotojai šios karūnos nerado, o nuotraukos išspausdinimą pavadino reklaminu".

1931 metų rugsėjo mėn. oficialiai spaudai pranešus, kad Vilniaus Katedroje rasti keturi karališki palaidojimai, o vėliau patikslinta, kad tai karalienių Elzbietos ir Barbaros bei karaliaus Aleksandro palaikai. Ketvirtieji palaikai tai Vladislavo Vazos širdis, pakasta ūrnoje, po šventojo Kazimiero koplyčios grindiniu.

Vilniaus kultūros veikėjai – skulptorius R. Jakimavičius, istorikas J. Maceika, kunigas K. Čibiras buvo įsitikinę, kad lenkai rado Vytauto palaikus ir Katedroje juos paslėpė. Tuo labiau, kad D. Malinauskas atakavo Katedros gelbėjimo komiteto vadovą J. Kłosą, kad šis priimtų i projektuojamą mauzoliejų Vytautui paruoštą sarkofagą. Beje, J. Kłosas paruoštame mauzoliejaus projekte pažymėti penki palaidojimai. Labai įtartina J. Kłosas ankstyva mirtis 1933 sausį. Mieste sklido gandai, kad tai lenkų saugumo darbuotojų auka.

Taigi, kad Vytauto palaikų vieta XX amžiaus pirmoje pusėje lenkams buvo žinoma, man nekelia abejonių. Veikiausiai palaikus rado prelatas J. Kurčevskis ir daktaras V. Zahorskis 1909 metais, kaip tvirtino D. Malinauskas. Šiaurinėje kriptoje, po buvusiu švento Kryžiaus altoriumi, 1964 metų tyrinėjimų metu rasta 12 skeletų (kaukolių) ir viena metalinė lentelė su 1648 metų data.

1970 m. greta minėtos kriptos, pakeliui i laiptinę vidurinės patalpos kampe rastas auksinis žiedas su perlo akimi. Akutę palaiko Vytauto karūnos motyvai, žiedo šonuose – gotikinės heraldinės lelijos pynės. Istorikai nustatė, kad tai gotikinio laikotarpio XV amžiaus pradžios žiedas. Žiedo radimo vieta liudija, kad nuo kriptos i laiptinę buvo gabenami palaikai. O ta

kripta buvo jau žinoma 1909 metais.

Mažesnė tikimybė, kad Vytauto palaikai buvo surasti pietinėje kriptoje, po šventojo Kryžiaus altoriumi, kur 1931 metais buvo surasti karalių – Aleksandro, Elzbietos ir Barbaros palaikai. Ta versija tikėjo R. Jakimavičius, J. Maceika, J. Čibiras. Jeigu tai tiesa, tai Vytauto palaikų reikia ieškoti po Vytauto, dabar vadinama Alberto Goštauto, plokšte.

Goštauto koplyčia buvo restauruojama ir remontuojama 1931-1932.

Bet didesnė tikimybė, kad Vytauto palaikus jau radome, bet nežinome, kurie tarp gausybės surastų yra mūsų didvyrio kaulai.

J. Kurčevskis ir V. Zahorskis rašė, kad pirmoji Vytauto palaidojimo vieta turėtų būti greta vyskupo Valerijojno Protosevičiaus kapo. Ta vieta yra kaip tik kripta po Samuelio Paco epitafija. Taipogi ta vieta buvo 1909 metų tyrinėjimų objektas.

LDK vėliavininkas Samuelis Pacas (1590-1627) gyveno 37 metus. Turkų kare jam peršovė koja, jis raišavo. Toje kriptoje, kaip teigia 1986 metų tyrinėtojai, ilsisi aštuoniasdešimtmečio senuko palaikai ir su sveikomis kojomis. Be abejo, tai ne Samuelis Pacas. Palaikus kažkas sukeitė. Galbūt J. Kurčevskis ir V. Zahorskas su ramiausia sąžine vykdė Vytauto testamentinę valią ir perkėlė Lietuvos didvyrį i jo pirmąją palaidojimo vietą. Taip pat galėjo išsiųsti i Krokuvos ar i Sandomiežo muziejus prie palaikų rastus – karūną, šarvus ar kitus įkapius. Pasiliko mums tik vienas žiedas.

Taigi archeologai, istorikai, medikai ir teisininkai turėtų gerai patikrinti Donato Malinausko versiją. Laiminga bus tauta, jeigu turės savo Katedroje didžiausio didvyrio sarkofagą.

I klausimą, kur dingo Onos Vytautienės palaikai, sunku atsakyti. Rašytiniai šaltiniai po Vytauto Didžiojo laidotuvių jos nemini. Po 1530 metų gaisro, perkėlus Vytauto palaikus, veikiau siai atskirame karste buvo perkelta Ona Vytautienė. Didžiojoje kriptoje po šventojo Kryžiaus altoriaus 1573 metais pastačius Vytautui paminklą, Ona turėjo būti iš-

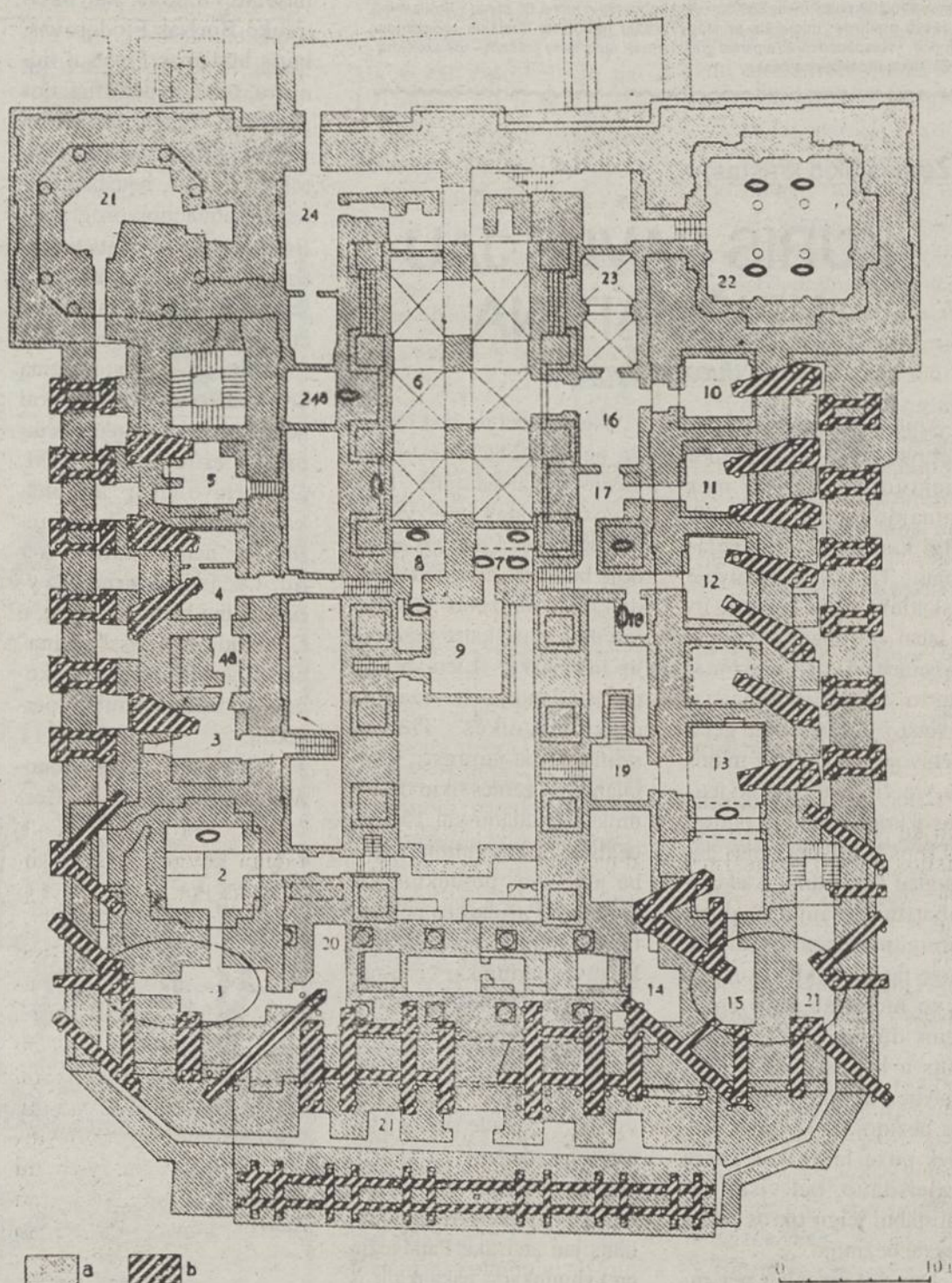
kelta iš karališkos koplyčios ir perkelta netoli vyro.

1956 metais atliekant pirmuosius po karo tyrinėjimo darbus, dešinėje altoriaus pusėje, tarp antrojo ir trečiojo pilioriaus (žemiau vyskupo sosto) viduryje išmūrytoje kriptoje rado palaikus, kuriuos teismo ekspertizės daktaras Juozas Markulis charakterizavo: "kilmingos vyresnio am-

žiaus moters palaikai". Prie sunykusio moters skeleto rasta keletas kito žmogaus kaulų. Todėl galvojama, kad tie palaikai, išgulėję kitur mažiausiai 100 metų, XVI amžiaus viduryje perkelti i naujai sumūrytą kriptą. Tik viena kilminga moteris, mirusi XV amžiaus pradžioje, galėjo būti ten perkelta. Tai Vytauto Didžiojo žmona kunigaikštienė Ona.

Per 1909-1910 m., 1931-1933 m., 1956 m., 1968-1986 m. tyrinėjimus išvalgyta 90 proc. Katedros požemių tūrio. Taigi 90 proc. tikimybių, kad jau rasti Vytauto Didžiojo palaikai.

Oi slegia širdį akmuo, kad ligi šiol neradome savo didvyrio palaikų, tuo labiau – jeigu Vytautą Didįjį, o gal ir Kunigaikštienę Oną radome, bet nepripažįstame.

KATEDROS RŪSIŲ PLANAS

a-požeminės dalies mūras
b-pamatų tvirtinimo konstrukcija 1932-1935 m.

Kriptų ir rūsių pavadinimai

- 1- Šv. Vladislavo
- 2- Valavičių 1530-1573 m. gulėjo Vytauto palaikai
- 3- Kęsgailių I
- 4- Kęsgailių II, 4a - 1933 m. rūsys
- 5- Šv. Petro koplyčios
- 6- Kapitulos didžioji kripta - XVI a. vidurys 1573-1655 m. gulėjo Vytauto palaikai
- 7- Pietinė kripta po Šv. Kryžiaus altoriumi 1931 m. rasti karalių – Aleksandro, Elzbie-

- tos, Barbaros palaikai
- 8- Šiaurinė kripta po Šv. Kryžiaus altoriumi 1655 m. slepiami Vytauto (?) palaikai
- 9- Vidurinė kripta 1970 m. rastas Vytauto (?) žiedas
- 10- Vyskupų
- 11- Sufraganų
- 12- Šv. Trejybės koplyčios kripta
- 13- Goštautų 1843 m. sienoje įmūryta Vytauto (?) (Goštauto) antkapio lenta
- 14- Vargonų choro kripta
- 15- Marijos vardo kripta
- 16- Šv. Mykolo Arkangelo(?)
- 17- Šv. Mykolo Arkangelo

- galimi Vytauto palaikai po S. Pace epitafija (!)
- 18- V. Protasevičiaus kapas
- Nukryžiuotojo freska
- 19- Prieangis
- 20- Vargonų choro nava
- 21- Kanalas vandeniui nutekėti
- 22- Mauzoliejus Aleksandro, Elzbietos, Barbaros palaikai, Vladislavo Vazos širdis
- 23- 1932-1937 m. kripta pirmosios zakristijos vietoje (?)
- 24- 1932 m. rūsys
- 24a - Rūsys su kriptą 1956 m. rasti Onos Vytautienės (?) palaikai

(Pabaiga)

I TĖVYNĖ SU LABDARA

I Klaipėdą atvyko Klaipėdos krašto išeivių Vokietijoje sąjungos pirmininkas iš Manheimo Uvė Jurgsties ir jo pavaduotojas bei sąjungos kasininkas iš Bonos Heinzas Opermannas.

Svečiai atgabeno 18 tonų krovinį. Jame – kelios to-

nos maisto produktų, daugiau kaip tona saldumynų, medikamentų kainuojančių 60 tūkstančių markių, vaikų ligoninei, vaikų ir kūdikių namams, sanatorijoms. Septynios tonos statybinių medžiagų, pasak svečių, atvežtos religinėms bendruomenėms.

H. Opermannas apsi-

džiaugė, kad šiemet rudenį, spalio mėnesį, Klaipėdoje įvyks politinis seminaras "Klaipėdos kraštas: tiltas tarp Vokietijos ir Lietuvos". Jį rengia Klaipėdos krašto išeivių Vokietijoje sąjunga. Iš Vokietijos žada atvažiuoti 20 žmonių delegacija.

"Vileišiai"

KNYGOS – MIELOSIOS DRAUGĖS

Antanas Dundzila

Taip vieną savo straipsnį buvo užvardinęs mūsų poezijos žodžio meisteris Jonas Aistis.

Šiuo metu susikaupė tiek įdomių, riekšmingų knygų bei spaudos leidinių, kad nežinia už ko griebtis, kaip jais su DIRVOS skaitytojais dalintis. Štai, ką tik DRAUGAS atsiliepė į užsakymą, gavau spaustuvės dažais dar tebekvepiančią studiją apie Vileišius. Prieš mėnesį paštas pagaliau pristatė vasarą iš Lietuvos išsiųstus Juozo Petraškos partizaninių kovų ir tremties atsiminimus bei Antaninos Garmutės "Išėjo broliai", lyriškai parašytą rezistencijos apybraižą. Prieš Kalėdas iš Lietuvos išsirašiau Clevelande gyvenančio buv. partizano Povilo Pečiulaičio – "Lakštingalos" 300 psl. atsiminimų knygą "Šitą paimkite gyvą", o šiomis dienomis atėjo seniai lauktas "Laisvės kovų archyvo" aštuntasis numeris – 160 psl. leidinys.

Šalia šito visko, ant stalo guli du JAV Kongreso komisijos išleistų pranešimai apie žmogaus teises Latvijoje ir Estijoje, guli labai gerą išpūdį paliekantis, Rygoje angliškai leidžiamas "Baltic Observer" savaitraštis. Didysis WASHINGTON POST dienraštis gruodžio 21 d. patalpino manjakišką laišką apie lenkų miestą "Wilno", į kurį nei Lietuvos Ambasada nei JAV Lietuvių Bendruomenės Washingtono įstaiga nereagavo... Šalia šito visko – rūpi bent užsiminti apie jau milijoną dolerių iš svetimų šaltinių Lietuvos reikalams sukėlusią, Lino Kojelio vadovaujamą U.S. Baltic Foundation, artėjančias Vasario 16 ir Kovo 11 sukaktis, na – ir apie Lietuvoj, Amerikoje ir pasaulinėje arenoje kunkuliuojančius reikalus, minėtinus DIRVOS skiltyse.

Visus skatinu čia išvardintus leidinius įsigyti: Bet už ko man pačiam šiame straipsnyje dabar griebtis? – Šį kartą pradėsiu su leidiniu apie Vileišius. Tai šauni knyga, bet pusdieniui atitraukianti dėmesį nuo dabartinių Lietuvos rūpesčių ar nuo Lietuvos rezistencijos prieš okupanto vardą nebevardinamą okupantą (kodėl, negaliu suprasti) temų.

Knygos metrika tokia: "Vileišiai" yra Antano Ku-

čio parašyta, Devenių Kultūrinio Fondo 1993 m. Amerikoje išleista stambi, kietais viršeliais, 624 psl. knyga (kaina 27 dol.). Iš įvado matyti, kad buvo baigta ruošti spaudai 1992 m. pradžioje, nors rašyti pradėta, seniai, net 1978. Knygoje sutelktas dėmesys trejetui 1918 m. Lietuvos valstybės atstatymo žymūnų: inž. Petriui Vileišiui (1851-1926) bei jo broliams Antanui (1856-1919) ir Jonui (1872-1942). Šių laikų skaitytojai, matydami šias datas, neturėtų tik mostelėti ranka: Jonas Vileišis pasirašė 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Abėcėlės tvarka jis pasirašė paskutiniu, bet tokių vyrų buvo tik 20! O ką kitą tie trys broliai Vileišiai darė ir veikė – tai knygoje išdėstyta. Jeigu bet kas domisi kitų tautų valstybininkais ar visuomenininkais, tai ir Lietuvos Vileišiais privalu domėtis. Ką čia kalbėti apie privalumą: tos istorijos yra įdomios, intriguojančios, vietomis jaudinančios.

Didokos knygos keliose savaitraščio skiltyse neatpasakosi. Tad trumpai apie Petrą, Antaną ir Joną Vileišius:

Petras – inžinierius, pramonininkas, visuomenininkas. Praturtęs, visur pasisakydavo esąs lietuvis. Jo pažintys Petrapilyje buvo naudojamos kovose prieš lenkų intygas. Didelę duoklę lietuviškai spaudai Petras Vileišis atidavė nuostolingai leisdamas pirmąjį (po spaudos draudimo) laikraštį "Vilniaus žinias". "Vilniaus žinios" vėliau subankrutavo, jas perėmė leisti ir redaguoti brolis Jonas. Vėliau laikraštis išsivystė į nepriklausomoje Lietuvoje leistą "Lietuvos žinių" dienraštį. 1923 m. Lietuvos Universitetas Petriui Vileišiui suteikė literatūros garbės daktaro vardą, o 1926 ir technikos inžinieriaus daktaro vardą. Petro Vileišio paminklas stovi Kaune, Karo muziejaus sodelyje.

Antanas Vileišis buvo gydytojas ir visuomenės veikėjas. Rašė daug ir dažnai higienos klausimais, išleido net aritmetikos vadovėlį. Spalvinga asmenybė, bet neprilygstanti savo broliams.

Jonas Vileišis – Nepriklausomybės akto signataras. Jis – advokatas, visuo-

meninkas, varpininkas, kultūrininkas, universiteto docentas, vienas valstiečių liaudininkų partijos vadų, seimo narys ir kelių vyriausybės ministras, Kauno burmistras.

Visi Vileišiai stipriai pasireiškė tautinio atgimimo laikais ir Lietuvos valstybės kūrimo darbuose. Vien knygos išnašos jau stebina skaitytoją, nes iš jų matyti, kiek daug ano meto įžymiųjų Vileišius savo raštuose minėjo. Tiesa, čia minimų Vileišių šeimoje buvo viso aštuoneri broliai ir seserys, tačiau knygos turinys sukauptas Petriui, Antanui ir Jonui.

Teigtina, kad knyga išsami, arba nors plati. Ji suskirstyta į tris dalis: 213 psl. teko Petriui Vileišiui, tik 30 psl. – Antanui ir net 360 psl. Jonui. Reikia manyti, kad tokį nelygų apimtį paskirstymą įtaigojo du reiškiniai: autoriui lengviau prieinama medžiaga ir Jono Vileišio Amerikoje gyvenančios dukterys, Alena Deveinienė – Grigaitienė ir Rita Bagdonienė.

Nors knyga yra apie brolius Vileišius, tačiau skaitytojas joje ras daug daugiau, negu tik suregistruotas biografijas. Knygoje matome ir Vileišių laikų Lietuvą. Skaitant, tame Vileišių gyvenimo ir veiklos fone, aiškiai jaučiasi ir tuometinė (apytikriai 1870 – 1940) Lietuva. Atsijojus biografinius duomenis, bundančios ir atsistatancios Lietuvos epizodai atrodo beveik romantiškai. Griežčiau žiūrint į turinio apimtį, daug tikslus knygos pavadinimas galėjo būti "Vileišiai bundančios Lietuvos istorijoje".

Knyga pajvairinta istorinės reikšmės nuotraukomis ir be jokių komentarų knygos gale įrišta Vileišių giminės geneologinė schema. Ši schema prasideda su 1811 m. gimusiu, aprašomų

Juozas Žygas, šių metų žurnalistinės premijos laureatas, artimųjų draugų tarpe. Iš k.: dr. L. Kriaučiūnas, M. Remienė, J. Žygas ir J. Liandzbergienė.

Marija Remienė sveikina šių metų žurnalistinę premiją gavusį "Dirvos" bendradarbį Juozą Žygą.

brolių tėvu Vincentu ir per šešetą kartų atvedama iki šių dienų. Tai graži, plačios giminės santrauka, tik gaila, kad nebuvo geriau techniškai apipavidalinta.

Tokios apimtį leidiniuose pasitaiko klaidų ar netikslumų. Pvz., autoriaus pratarmėje stebina 1991 m. kovo 11 data, kai turėtų būti 1990; arba 608 psl. aiški korektūros klaida, kur rašoma "Vileišytė", o ne "Vileišytė". Pats keisčiausias ir nesuprantamiausias yra knygos turinio lentelės padalinimas į tris vietas: apie Petrą Vileišį turinys patalpintas knygos pačioje pradžioje; antrosios dalies turinys įdėtas 216 psl; gi Jono Vileišio turinys randasi 148 psl.! Šitoks turinio išbarstymas stebina ir vargina.

Nepretenduoju į istorikus. Nežinau, ką mūsų profesionalai istorikai pasakys apie "Vileišius". Tačiau knyga yra verta tikrų istorikų dėmesio.

Bet pretenduoju į knygu draugus, jų mėgėjus. Šį straipsnį baigiu su chicagiške Donelaičio mokykloje vieną šeštadienio rytą girdėtą Birutės Pūkelevičiūtės taiklia mintimi: "Nelaimingiausias pasaulyje žmogus yra tas, kuris niūrią, šaltą, lietingą dieną neturi ką skaityti."

Knyga apie Vileišius jums bus mielas, įdomus draugas ar draugė – kaip kad Aistis su Pūkelevičiūte rašė – ne tik lietingą, bet giedrią dieną. Ši knyga jūsų dienas praskaidrins. Įsigykite ją, nesigailėsite.

(1994-I-18)

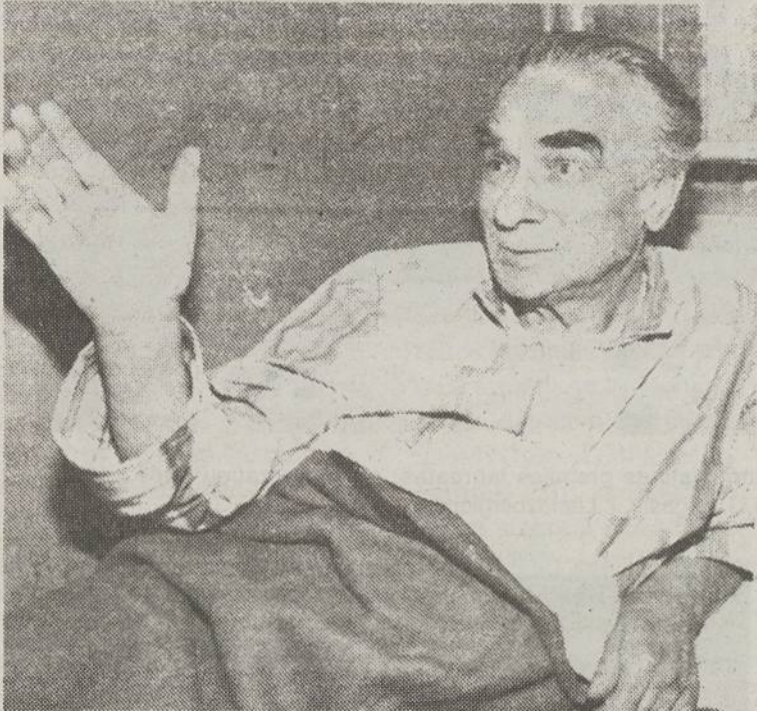
PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,

tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujama ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

Sausio 15 d. Minske (Baltarusijoje) sulaikyti du labai svarbūs valstybės nusikaltėliai: M. Burokevičius ir J. Jarmalavičius

1994 sausio 17 d. Mykolas Burokevičius (viršuje) ir Juozas Jarmalavičius Lukiškių kalėjime. Mindaugo Kulbio nuotr. ELTA

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

skysto kuro stokos teko uždaryti įmones ir mokyklas, miestuose pamainomis yra išjungiami elektros srovė, net prie karuose žuvusiems paminklų užgesinamos "Amžinosios liepsnos".

Ekonominė padėtis Ukrainoje yra prasta reklama demokratinei tvarkai ir laisvosios rinkos reformoms. Gimė daug naujų kraštutinių pažiūrų politinių partijų. Stipri Ukrainos Karininkų Sąjunga, turinti 50,000 narių. Kai kuriuose miestuose stiprėja Ukrainiečių Nacionalinė Asamblėja, veiklą plečia Ukrainos Komunistų partija. Nežiūrint įvairių partijų pažadų, ukrainiečiai kalba, kad jie nebalsuos nė už vieną, nes "jos visos vienodos". Minėta "asamblėja" skelbia visai atvirai: "Balsuokite už mus ir jums niekad daugiau neteks balsuoti".

Ukrainos prezidentą Kravčuką kritikavo "Ruch" vadas Viačeslav Čornovil, pavadinęs Kravčuko parašą "tautine išdavyste". Komunistų parlamentarų vadas Kotsuba pareiškė, kad ta ginklų sutartis gali būti prezidento pašalinimo ir apkaltinimo priežastis. Blogos žinios atėjo ir iš Krymo, kur sausio 17 balsavimus laimėjo Jurij Meškov, kurio partija siekia atsiskyrimo nuo Ukrainos ir susijungimo su Rusija.

Organizuojasi nauja laisvos prekybos zona

Sausio viduryje dvi buvusios sovietų respublikos: Kazachstanas ir Uzbekistanas pasirašė Taškente ekonominio bendradarbiavimo sutartį. Įvedama laisva rinka, panaikinami muitai. Prekės ir kapitalas galės laisvai per sieną cirkuluoti. Abi valstybės derins savo finansinę, mokesčių, biudžetų politiką. Abi lengvins užsienio kapitalo investavimą, sakoma pareiškime iš Taškento.

Kazachstano prezidentas Norsultan Nazarbajev ir Uzbekistano – Islam Karimov pareiškė, jog judviejų susitarimas galios iki 2000 metų. Prie tos sutarties galės jungtis ir kitos Centrinės Azijos valstybės. Bendromis jėgomis bus lengviau atsispirti priklausomumui nuo šiaurinio kaimyno.

Kazachstanas iki šiol pirmąja užsienio kapitalo viliojimų tarpe. Su savo 17 mil. gyventojų Kazachstanas turi naftos šaltinių, natūralių dujų, vaisių ir kitų turtų, o Uzbekistanas su 23 mil. gyventojų didžiuojasi savo medvilne, aukso ir brangakmenio kasyklomis, o be to, turi ir naftos. Abiejų šalių gyventojai kalba panašia tiurkų kalbų grupės kalba, abi pernai išėjo iš Rusijos rublio zonos ir įsteigė savo valiutas. Deja, jos kol kas nerodo pastovumo ženklų, kitos valstybės tą valiutą nenoriai priima.

Idomu, kad nors Kazachstane yra daug rusų kilmės gyventojų, jie rėmia Nazarbajevą valdžią. Stebėtojai mano, jog sekantis kandidatas į laisvos prekybos zoną yra Turkmenija, kuri sausio 15 d. perrinko referendumu savo "mylimą prezidentą" Saparmuratą Nijazovą. Nors balsuotojų tarpe buvo apie 400,000 rusų iš 4.2 mil. gyventojų, prezidentas buvo perrinktas 99.99 proc. balsų.

Pagal oficialius rinkimų komisijos duomenis, prieš prezidentą Nijazovą balsavo 212 žmonių, o 17 balsavimo lapų buvo sugadinta. Referendumas pratęsė prezidento kadenciją ir jis dabar valdys iki 2002 metų. Per Kara-Kum dykumą einantis irigacijos kanalas, anksčiau vadintas Lenino kanalu, dabar pavadintas Nijazovo kanalu.

Turkmenijos pajamos ateina daugiausia už natūralias dujas, kurios parduodamos Ukrainai. Ši skolinga už dujas 693 mil. dolerių, tą sumą galės grąžinti per dvejus metus, tačiau už šiais metais siunčiamas dujas Ukrainai reikės mokėti kas 10 dienų.

SAULĖLEIDŽIO SONETA

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OH 44119

NEPAŽISTAMŲ VAIDUOKLIŲ ŽAIDIMAI

Paulius Subačius

3

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Ir tie nasrai be galo, be krašto. Jokie laiko ar fizinės dėsniai čia man negelbėja. Vaizduotė žaidžia savo žaidimus ir aš kaip mažas laivelis jos vandenyne sukiusi su kiekvienu žaismingo vėjo gūsiu ar įsisiautausio vandens sūkurium. O priešintis neturiu nei noro, nei jėgų.

Šviesų pagauti pakeleje karts nuo karto išdygsta medžiai. Jie žvilga rasos lašeliais lyg plačiai išsižiojusios pabaisos dantys. Jų vis daugėja. Iš pradžių vos vienas kitas, o dabar jau lyg ir į mišką įvažiuoju. Niekur nematyti mėnulio, nei žvaigždžių, nei jokio kaimelio ar šiaip kokios kitos šviesytės. Vien beribė tamsa, dantys ir

mašinos šviesos.

Be jokios aiškos priežasties vėl pradedu nerimauti, lyg nujausdamas naujas likimo išdaigas. Kaip nupenėtas paršiukas, kuris nujaučia jo ateinančius skerdžius. Bet ne, iš kur gi jis nujaustų, jei nėra jų nė syčio savo kailiu patyręs. Visi paršiukai užauga ir miršta pavieniui. Jie vienas su kitu gaudais apie skerdžių žiaurumus nesidalina ir nė vienas iš jų nėra atsiminimų apie savo kančias aštriems kruvinų rankų laikomiems peiliams žvilgant. Ek! Nesvarbu – man baugu ir tiek. Kas per įprotis viskam priežasčių ieškoti?

Kuo ilgiau tęsiasi ta nekalta nakties ramybė, tuo labiau kyla įtampos vande-

nys mano įtarimų užtvankoje. Kiekvienas naujas kilometras įmeta dar ir dar vieną akmenuką į paslaptį prarajon skęstantį likimo mėtomą popierinį laiviūkštį. Jokių pasikeitimų už lango. Vien laikas teka per mano gyslas. Kuo daugiau, kuo giliau skęstu savo būtyje, tuo daugiau netikrumo ir baimės ten atrandu tuo tamsiau ir tamsiau nusidažo minčių paletė. Ir nér už ko užsikabinti, nér ką pasišaukti pagalbon – už lango vien miškas ir siaubinga begalinė tamsos ryklė rasa žvilgančiais nasrais.

IV

Šitų niūrių minčių prislėgtas, nesąmoningai pasilenkiu arčiau vairo ir įsmeigiu akis į kelią. Jis vis taip pat nuobodžiai juodas, siauras ir nekintamai tiesus. Tik vietoj laukų dabar kairė ir dešinė skuba man už nugaros pasislėpti medžiai.

Staiga kažkas sujuda dešinėje. Greitai pasuku galvą ta kryptimi, bet atidžiau įsi-

žiūrėjęs į greitai besikeičiančias medžių eiles, nieko neįmatau. Va ten ir vėl tas pats – tik dabar žymiai toliau priekyje. Staigiai permetu akis į naujo judesio vietą, bet ir vėl nieko. Vėl tas pats. Dabar net keliose vietose ir vienas iš jų gan aukštai medžiuose. Ne, net ne medžiuose, visai aukštai virš miško. Nervingai išsištempiu kėdėje ir pasilenkęs dar arčiau priekinio stiklo, atidžiai žiūrėdamas sukinėju galvą.

– Ffff, – atsipučiu, kada ant priekinio stiklo lyg vabaliukai ištryksta dar keli lietaus lašai. O jau buvau belaukęs raganų ant šluotų. Ką čia smulkintis, jei jau fantazuoti tai fantazuoti iki galo.

Gyvenimas tikrai nuostabus. Dabar dar lietus. Atseit dar ne užtenkamai niūru šiame visų pamirštame pasaulio kampelyje. Medžiai – nasrai išsilieję valytuvų sudrėkiniam stikle, be nuovargio mosuojančios

valytuvų rankos dar labiau pagyvina visą vaizdą. Valytuvai panašūs į vieną po kito verčiamus pasakų knygos puslapius. Gal iš čia ir kyla visos mano mintys apie raganas ir pabaisas siaubūnus. Tamsa, šešėliai, nuobodžiai vienodas variklio dūzgimas šalia kurio dabar jau harmoningai švilpia ir ant kelio susirinkusį vandenį skrodžiančių ratų melodija. Per langą daugiau jau nieko nebegalima įžiūrėti kaip reikiant – pila kaip iš kibiro. Akims telieka tik gerokai sudėvėtos ir gan sunkiai įžiūrimos kelio ribas žyminčios baltos juostos. Bet ir tas juostų baltumas, mano vaizduotėje atstovaujantis tolimą viltį, prasimušęs šviesos spinduliu per šlapią stiklą, nešvyti asfalto juodumoje kaip vilties žvaigždėms pridera. Judant nuo vidurio, purvinai balta tampa pilka, tada labai purvina balta ir tik tada nuo vaizdo iškraipymo atgiję juostos kraštai susilieja su

Sausio 10 d. aktorė Teofilija Vaičiūnienė atšventė devyniasdešimt penkerių metų jubiliejų. Svečiams, atėjusiems ją pasveikinti į Gerontologijos ir reabilitacijos centrą Vilniuje, kur jubilijātė dabar gyvena, ji pasakė, jog "esanti labai laiminga ir turinti dar daug sumanymų".

Gėlės nesenstančiai poniai Teofilai Vaičiūnienei.

Raimundo Šuikos nuotr.
("LA" 1994 .01. 08)

DAUGELIS BALSŲ VIRGINIJOS KOCHANSKYTĖS POEZIJOS REČITALYJE

Puikus aktorės Virginijos Kochanskytės įvairių lietuvių poetų kūrybos deklamavimas šeštadienio vakarą sausio mėn. 14 d. Southfield lietuvių parapijos kultūriniame židinyje, sutrau-

kusiam arti 30 klausytojų, buvo geriausias žiemos šalčių ir nepatogumų išblaškymas.

Ji tikrai pasirinko modernios lietuviškos poezijos deimantus šiapus ir anapus

Atlanto. Dvejų valandų programa buvo pradėta su Jonu Aisčiu ir Justinu Marcinkevičium, daugiau sustota ties Henriku Radausku ir Sigitu Geda (jos žodžiais, dvasiniai artimiausiu jai poetu), išgirsti Algimantas Mackus, Henrikas Nagys, Marcelijus Martinaitis, Liūnė Sutema, ir net iš praeito šimtmečio vidurio Silvestras Gimžauskas.

Poezijos dramatiškumas buvo išgautas per poetų kontrastus ir jos šiltus kūrinų aptarimus. Šis betarpiškumo išieškojimas yra būdingas Virginijai Kochanskytei.

Tiems iš mūsų, kurie asmeniškai pažinome Joną Aistį ir Henriką Radauską, galėjo susidaryti įspūdis jog abu poetai buvo per daug sudramatinti, bet tai jiems išėjo tik į gerą pusę. Henrikas Nagys ir Algimantas Mackus prašneko savo pačių balsais Kochanskytės interpretacijose. O vis dėlto tai nebuvo vien tik daugelis balsų Virginijos Kochanskytės poezijos rečitalyje, bet buvo vienas jos pačios, gyvastingos ir talentingos aktorės pasirodymas, kaip kad praeityje pas mus pasirodavo Stasys Pilka, ar Henrikas Kačinskis, ar dar vienas man labai brangus žmogus.

Valio Virginijai Kochanskytei ir lauksime jos greito sugrįžimo Amerikon iš poetiškojo Vilniaus.

Saulius Šimoliūnas

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

SARGYBĄ REIKIA TĖSTI...

Užverčiau paskutinį puslapį Vytauto Vaitiekūno knygos "Vidurnakčio sargyboje", kurią šiais metais išleido į Laisvę fondas lietuviškai kultūrai ugdyti. Tai su giliu patrioto jausmu, dokumentų ir faktų kalba aprašyta Lietuvos Golgota, kurią teko nueiti mūsų tautai ir valstybei.

Perskaite knygą pamatysite, su kokių brutalumu raudoni ir rudi "geradariai" plūso, kad Lietuvoje liktų kuo mažiau lietuviško. Knygoje cituojamų dokumentų ištraukos byloja niurį tiesą apie tai, kaip pasaulio gaudai ir įvairios tarptautinės organizacijos, Stalino pypkės dūmo užhipnotizuotos ar Chruščiovo bato smūgių į JT tribūną išgąsdintos, atmetinai žiūrėjo į Baltijos valstybių laisvės

bylą ir kaip Lietuvos patriotai, nebudami spaudimo ir gąsdinimų, steigėsi ir dirbo, kad ši byla galutinai neatsidurtų archyvo lentynose.

V. Vaitiekūno raštus redagavęs A. Sabalis įžanginiame žodyje, rašydamas apie knygos autorių, sako: "Visi jo raštai, veikla ir darbai, atlikti Lietuvos okupacijos beviltiškiausiu metu, padarė Vaitiekūną išeivijos sąžinės balsu ir savotišku tautos vidurnakčio sargybiniu."

Turint omenyje šiandieninę situaciją Lietuvoje ir ypač nesenus įvykius grėsmingojo Rytų kaimyno valdose, be dvejonų galima sakyti, jog Lietuvos sargybą dar reikia tęsti ir, galbūt, netgi su padvigubintu būdrumu.

Anicetas Bundonis

FILATELIJA

Antanas Bernotas

Jungtinės Amerikos Valstijos paskutiniu laiku išleidia daug įvairių jubiliejinių pašto ženklų. Pavyzdžiui:

1. Spalio 23 d. išleista keturių pašto ženklų serija žymiesiems jaunimo rašytojams pagerbti. Visi pašto ženklai po 29 centus. Lapo pakraštyje paaiškinta, kas čia minimas. Ir taip – rašytojas Mark Twain (tikroji pavardė Samuel L. Clemens) paminimas savo novele "Huckleberry Finno nuotykių", išleista 1884 m.

Piešinyje parodytas berniukas Finnas su meškere ir kibiru. Tolumoje Mississippi upė ir dviejų kaminų garlaisvis. Čia ji dedame.

(Nukelta į 9 psl.)

juoduma, kuri taip pat nėra tikrai juoda, nes susirinkęs vanduo dabar atspindi vis daugiau ir daugiau mašinos šviestuvų šviesos. Juodos kelio dangos žymiai daugiau ir juoduma akivaizdžiai praryja niekingą vilties brūkšnelį. Jaučiuosi lyg būčiau kokiose laidotuvėse, žvakėmis blankiai apšviestoje salėje. Tetrūksta tik numirėlio karste.

Bet kiek aš tesiskiriu nuo numirėlio? Vairuoju kaip užhipnotizuota lėlė įsmeigęs mieguistas akis į šalikelę žymintia išsiliejusią juostą. Gerai pagalvojus, jei ne ta juosta, ko gero negalėčiau kelio išskirti. Galvoje užauja vėjai devyni. Tik baimės voratinkliai, bet jie manęs nepadarą žmogumi. Žmogus turi būti kažkas daugiau, nė vėjo blaškomas voratinklis. Rimtai. Kas šiandien atsitiko? Šuo buvo baisus – tą reikia pripažinti, bet šitaip išsigąsti ir po to dar įžeidinėti tą vienaakį šeiminingą, tikrai nebuvo

jokios geros priežasties. O ir tos mintys apie mirtį. Keisčiausias dalykas, bet tikrai jaučiau tam tikrą pasitenkinimą apie tai galvodamas. Ir dabar – tamsi be perstojo mane ryjanti pabaisa išžiotais nasrais! Ar galima išsigalvoti didesnių nesąmonių? Ir iš kur jų tiek? Esu važinėjęs naktį per mišką ir anksčiau, tiesa, ne šitaip pavargęs ir ne su naujutėliu kostiumu. Negi tai tik kostiumas, paprasčiausia prašmatnios medžiagos krūva. Negi jis paverčia mane besmegene kimšta lėle, kurią kas tik nori gali aprenkti savo rūbais ir po to pririšęs virvutes prie rankų, kojų ir galvos, pakabinęs kelis svorius, paversti gražučiu svetimėgiu tarnaautoju? Pakelkim kairę koją. Gerai. Dabar dešinę. Puiku. Dabar nusilenkim. Tapu, tapu keliauja per gyvenimą laisvas žmogus.

Man atrodo, kad tiesiai priekyje kažkas šviečia. Tuojau džiaugsmingai per-

traukiu niūrias mintis ir, visa būtimi persijungęs į naują užsiėmimą, stengiuosi įsi-žiūrėti. Deja, per tą lietu negaliu tikrai nuspręsti. O taip. Dabar jau tikrai, ten kažkas šviesaus.

Tą pat akimirką šviesa staiga dingsta. Ne, nedings – tik susilpnėja ir dabar man privažiuojant vis arčiau tos vietos, kur ji pradingo, vėl pradeda akivaizdžiai ryškėti. Žinau, kad tai tikriausiai tik mašina už posūkio, bet nieko negaliu padaryti ir jaučiu kaip rankos vėl spaudžia vairą.

Iš už posūkio priešpriešiais išlekia dvi švytinčios akys. Melancholiškos vaizduotės inertiškai varomas įsivaizduoju, jog tai fakelai ties vartais į mane ryjančios pabaisos skrandį. Keistai ilgai nemačiau nė vienos mašinos šitame kelyje ir todėl nesinori apleisti susikurtos aplinkos, kurioje praleidau visą vakarą.

Akys artėja ir ryškėja. Vaziuojant naktį tokios

šviesos atrodo gan baigiai. Net ir dieną keliais lekiančios mašinos yra užtektinai beasmenės, bet naktį net ir tie netikri žmonės – šešėliai, kuriuos regi veidrodžiuose ar per aprasojusius stiklus dieną, išnyksta paslėpti nepermatomo nakties gobtuvo. Mašinos tampa juodais tamsiais vaiduokliais be jokios bent kiek atpažįstamos tapatybės. Tik vilko akys šviečiančios į tave iš tamsos. Niekad tikrai nežinau, ką jos atneš. Negali jomis pasitikėti. Ne tai kad žmonės būtų kokie angelai, bet vis vien su žmonėmis kažkaip esi apsipratęs ir gali nutuokti, kur ir kada kuris nors prapliš. Priedo ir pats gali ką nors padaryti, kaip nors savo draugą ar priešą paveikti. Bet su mašinomis esi visiškai bejėgis. Tegali tik laukti arba bėgti.

Kiek nerimaudamas laukiu kas atsitiks, kai aš pasiieksiu vartus ties šviesomis. Baigus, bet visai neblogas žaidimas. Vis geriau

negu klausinėti savęs kvailų klausimų apie savo paties gyvenimą. Iš patirties žinau, kad jie niekur nenuves. Klausinėju kai augau, klausinėju mokykloje, klausinėju dar šiek tiek ir universitete – dabar jau gana, reikia pradėti gyventi. Tie klausimai kaip liūnas – kuo daugiau klausi, tuo daugiau skęsti, atradamas naujas jų galybės. Bandai atsakyti patį paprasčiausią – liūne iki kelių. Iš ten kyla reikalingas atsakyti tą iki kelių įvairių – jau purve iki juosmens. Kam man tai?

Dabar aš tik žmogus, kuris turi kažką kažkur nuvežti ir kažkam atiduoti. Tai dabar svarbiausia, o ne klausimai be atsakymų. Šitie popieriukai, o ne vaikiški klausimai man, va, mašiną ir naują eilutę išrūpino ir pastarieji man patinka geriau nė skaudanti galva. Todėl tęsiu pasaką apie karžygį ant plieninio žirgo ir jo laukiantį devynagalvį slibiną.

(Pabaiga kitam numeryje)

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOJE

Apie tautininkų veiklą iš Vilniaus praneša LTS sekretorius R. Giliauskas

* Tautininkų sąjungos iniciatyva lapkričio 28 d. atsikūrė Lietuvių mokytojų sąjunga, veikusi iki 1940 m. dr. Jono Basanavičiaus vardu. Atkuriamasis suvažiavimas išrinko Centro valdybą, kurios pirmininku tapo Marijampolio (Vilniaus raj.) vidurinės mokyklos direktorius, tautininkas Algimantas Masaitis. Mokytojų sąjungoje šiuo metu per 200 narių, jų skaičius sparčiai auga. Tikimasi, kad ši organizacija sugebės atstatyti mokytojo autoritetą mokykloje ir visuomenėje, ugdyti jaunimo tautišką kultūrą ir patriotinį nusiteikimą, diegti nacionalinės vienybės supratimą, saugoti istoriškai susiklosčiusias tradicijas ir rūpintis jų kūrybišku tęstumu.

* Tautininkų atstovai iš Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio dalyvavo Švedijos organizuotame Lietuvos politinėms partijoms Klaipėdos seminare. Taip pat dalyvauta Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) organizuotame seminare kartu su Latvijos, Estijos, Suomijos, Šveicarijos, Norvegijos ir Danijos atstovais. Pastarajame seminare kai kurie atstovai iš Vakarų valstybių reiškė nuomonę, kad reikalinga didesnė parama Rusijai, o pranešimuose ekonominiai reikalai dalinai užgoždavo tautines problemas.

* Seimo narys Mečislovas Treinys kartu su Kauno tautininkais dalyvavo Koldingo draugijos organizuotame seminare socialinės rinkos ekonomikos klausimais. Manoma, kad šio seminaro tema padės geriau pasirengti dr. Domo Cesevičiaus ekonomikos studijų konferencijai Vilniuje 1994 m. pavasarį, kurią organizuoja tautininkai.

* Tautininkų sąjungos valdybos būstinėje įvyko Vilniaus jaunųjų tautininkų ir jaunimo susitikimas. Aptarta jaunimo bendradarbiavimo su Tautininkų sąjunga perspektyva ir būdai, jaunųjų tautininkų organizaciniai reikalai.

* NAGRINĖTA tautininkų pozicija dėl Lietuvos Sąjūdžio. Nutarta, kad šios visuomeninės nepolitinės organizacijos struktūroje partijos neturėtų būti. Rajonuose ir miestuose tautininkai lygiomis teisėmis dalyvauja dešiniųjų jėgų, įskaitant Sąjūdžio organizaciją, koalicijoje ir jų akcijose

ties, kiek tai neprieštarauja mūsų programai ir įstatams.

* Tautininkų sąjungos eiliniame tarybos posėdyje gruodžio 18 d. priimtas pareiškimas dėl pirmalaikių Seimo rinkimų. Jame priimamas 1993.09.25 tautininkų pareiškimas "Į talką saugiai Lietuvai kurti", kuriame konstatuota, kad šiandien Lietuvoje žmogui nesaugu dėl savo gyvybės ir nuosavybės, vis didesnė gyventojų dalis skursta, valstybės ateitis skęsta nežinioje, o LDDP, gavusi valdžią, ėmėsi ginti vien savo nomenklatūros turtinius ir politinius interesus. Jausdami atsakomybę už tautos ir valstybės ateitį, tautininkai pakvietė Lietuvos opozicines jėgas 1994 m. pradžioje organizuoti parašų rinkimą, kad būtų paskelbtas referendumas dėl pirmalaikių Seimo rinkimų 1994 m., kartu su savivaldybių rinkimais.

Tuo pačiu priimta rezoliucija dėl bendradarbiavimo su kitomis partijomis. Rezoliucijoje Lietuvių tautininkų sąjunga, įvardijusi save savarankiška nuosaukia dešiniąją partiją, pareiškia, kad savo programinių tikslų įgyvendinimui siekia bendradarbiauti su kitomis partijomis, nemažinant vienos kitų savarankiškumo. Apie šiuos dokumentus paskelbta per Lietuvos masinę informaciją.

* Ukmergėje atidarytas tautininkų konsultacinis punktas, kuriame teisininkai nemokamai konsultuoja žmones nuosavybės atgavimo ir kitais panašiais klausimais.

Įvyko Seimo narių Mečislovo Treinio, Leono Milčiaus ir LTS valdybos narių susitikimai su Vilkaviškio, Rokiškio, Obelių, Ignalinos, Ceikinių visuomene. Susitikimuose taip pat buvo teikiama žmonių konsultacijos juos dominančiais

klausimais.

* Tautininkų sąjungos valdyboje išrašinėjami nariams bilietai, kurių skaičius artėja prie 1500, dalis pareiškimų įforminimo stadijoje.

* Įsisteigė Tauragnų, Jonavos, Petronių skyriai. Valstybiniame centriname archyve pavyko rasti dokumentus apie tautininkų skyrių įkūrimą 1924-1932 metais, todėl dauguma dabar veikiančių skyrių yra laikomi atsikūrusiais. Šiandieną Lietuvoje veikia Tautininkų sąjungos 7 rajono ar miesto valdybos, vienijančios po keletą skyrių, 53 skyriai ir 10 grupių, kurios, tikimasi, išaugs iki skyrių.

* Dalyvavome Konrado Adenauerio fondo Baltijos šalių atstovybės organizuotame Vilniuje seminare partijų kūrimosi, finansavimo ir partinio organizavimo klausimais. Vertingus pranešimus skaitė Vokietijos Šiaurės Reino Vestfalijos žemės KDS organizacijos reikalų tvarkytojas Gerhart Hackler ir profesorius Bronius Kuzmickas.

* Seimo nariai – tautininkai – Mečislovas Trainys ir Leonas Milčius pateikė svarbų papildymą įstatymui "Dėl žemės ūkio būklės gerinimo...", kurį priėmus buvo įteisinta valstybės parama kuriant kooperatinio kredito sistemą ir teikiant valstybės biudžeto beprocentinę paskolą kooperatinio kredito įstaigos įstatiniam kapitalui sudaryti.

Tie patys Seimo nariai kritiškai vertino daugelį priimto "Žemės nuomos įstatymo" nuostatų: nuomininko – žemės ūkio bendrovės atsisakymo prioriteto prieš savininką, dėl kai kurių žemės plotų prievartinio nuomojimo bendrovėms, nuomos mokesčio ribojimo ir t.t. Tačiau į kritiką nebuvo atsižvelgta ir įstatymas LDDP frakcijos balsais buvo pri-

imtas.

Seimo narys Mečislovas Treinys, kaip alternatyvų projektą LDDP parengtam, pateikė Žemės ūkio rūmų darbo grupės parengtas "Žemės ūkio bendrovių įstatymo" pataisas. Dalis pasiūlymų buvo priimta, tačiau kaip visuma projektas buvo atmestas. Mat LDDP daugumai nepatiko siūlymai, kaip elgtis su griūvančiomis bendrovėmis, o tokių jau esama per 1/3 viso jų skaičiaus.

* Sausio 5 d. opozicinės partijos, dalyvaujant Tautininkų sąjungai, paskelbė pareiškimą dėl nepaprastosios padėties įstatymo, kuris pradėtas priiminėti Seime. Šiuo įstatymu LDDP siekia sudaryti sąlygas sustabdyti Konstitucijos nuostatų veikimą, bet kokiu, dažnai neapibrėžtu pretekstu pažeisti žmogaus teises ir laisves, įvesti LDDP diktatūrą su tariamai teisėtais prievartos veiksmais.

* Sausio 7 d. opozicinių partijų spaudos konferencijoje ir specialioje televizijos laidoje Tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona dar kartą išdėstė tolimojo LDDP valdymo Lietuvai žalingumą, atkreipdamas dėmesį į tai, kad valdančioji partija ir jos veiksmams tarnauja ne Lietuvai ir jos žmonėms, bet klanų ir įvairiausių grupuočių interesams. Todėl vieninteliu išėjimu iš šios situacijos tautininkai siūlo skelbti referendumą dėl pirmalaikių Seimo rinkimų ir kad šiuo svarbiu reikalu su opozicinėmis partijomis jau prasių konsultacijos.

Aptariant desovietizacijos problemą, Rimantas Smetona pabrėžė, kad būtina įvertinti komunistinės ideologijos pasekmes ir jos vykdytojų vaidmenį, bet tai daryti reikia labai jautriai ir atsargiai. Mūsų siekis – vieninga lietuvių tauta ir todėl visus veiksmus reikia vertinti šiuo matu.

* Sausio 9 d. Tautininkų sąjungos iniciatyva Vilniaus Arkikatedroje Bazilikoje, Kauno Arkikatedroje, Lėno

ir kai kuriose kitose Lietuvos bažnyčiose buvo iškilmingai paminėtos pirmojo Lietuvos Respublikos prezidento Antano Smetonos penkiasdešimties metų mirties metinės. Pilnutėlėje žmonių Vilniaus Arkikatedroje šv. Mišias aukojo vyskupas Juozas Tunaitis. Monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas pamoksle gražiai prisiminė šį įžymų politikos, visuomenės, kultūros veikėją, turėjusį didžiulę įtaką atkuriant valstybę ir įtvirtinant jos valstybingumą, nustatant Valstybės ir Bažnyčios tarpusavio bendravimo santykį, atskleidė kai kuriuos mažai žinomus Antano Smetonos, kaip žmogaus ir asmenybės, bruožus."

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auکوjo:**

Dovydaitis P., Los Angeles	5.00
Anelauskas M., Los Angeles	10.00
Gilys V., Sun City	20.00
Šimonis J., Santa Barbara	20.00
Kizis M., Canada	10.00
Gverzdys A., Canada	10.00
Staugaitis A., Canada	20.00
Petrakis V., Canada	5.00
Yucius V., Pittsburgh	10.00
Karklius B., Cleveland	20.00
Švelnis L., Needham	5.00
Gofensas S., Brockton	5.00
Janson W., Hyannis	10.00
Trečiokas K., Union	70.00
Andriūnas F., Wyncote	15.00
Matonis V., Philadelphia	10.00
Avizonis G., Clayton	5.00
Zeikus B., Crownsville	10.00
Gintalas H., Baltimore	5.00
Orantas J., Ormond	5.00
Černius E., Worcester	10.00
Elsbergas Br., Surfside	20.00
Trečiokas E. A., Singer Isl.	10.00
Acus A., St. Petersburg	3.00
Vaskelis A., St. Pete.	5.00
Zabukas B., St. Pete.	10.00
Diehl W., Wickliffe	5.00
Čipkus S., Willoughby	10.00
Puškorius N., Middlefield	5.00
Vaičiūnas K., Cleveland	10.00
Civinskas K., Brecksville	15.00
Kronas L., Michigan C.	10.00
Rugienius V., Livonia	10.00
Varanka T., Claredon Hill	10.00
Varanka T., Claredon Hill	20.00
Daškevičius O., Chicago	20.00
Vanagūnas S., Chicago	10.00
Žalagėnas K., Chicago	20.00
Morkūnas L., Chicago	5.00
Mattis E., La Canada	4.00
Labanauskas V., Twisp	5.00
Raila M., Canada	5.00
Riauba J., Canada	20.00
Daugelavičius V., Canada	10.00
Kantautas F., Canada	20.00
Bakūnas O., Desert H. Spr.	5.00
Trečiokas V., Wethersfield	20.00
Palangos Jūrų Šaulių kuopa	
St. Petersburg FL.	50.00
Giedraitis A., England	15.00
Žemaitis G., Cleveland	5.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

T R A N S P A K

Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Pinigai pervedami doleriais

Maisto siuntiniai, nuo \$39 – iki \$98.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK ROTA DEGUTIENĖ

216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

Populiariausias dienraštis Lietuvoje – "Lietuvos Rytas", metams \$149 oru.

Priimam Užsakymus.

■ Iaiškai Dirvai

PASIKLIAUTI TIK SAVIMI

Vytautas Stankevičius

Lietuvių tauta sunkiai kloja savo kelią į demokratinę valstybę. Tai duobėtas ir vingiuotas, vietomis klojamas tiesiai per dirvonus. Dėsninga, kad einant tokiu keliu daroma aibės objektyvių ir subjektyvių klaidų. Kas svarbiausia, kad nuo šių klaidų kenčia ne visi, o tik dalis tautos, atskirti jos sluoksniai, kurie mažiausia yra kalti ir kurie neturi įtakos priimamiems sprendimams. Į šias gretas, be pensininkų, mokytojų, gydytojų, papulė ir Lietuvos valstiečiai.

Tam tikros jėgos, per labai trumpą laiką, sugebėjo sugriauti Lietuvoje buvusį, taip vadinamą "kolektyvinį" ūkį, palikdami tik "apgraužtas" jo užuomazgas, kurias pavadino "bendrovėmis".

Yra patarlė: "Griauti – ne statyti, daug proto nereikia". Buvusią struktūrą sugriovė o naujoms ūkininkavimo formoms sąlygų nesudarė.

Vietinės valdžios struktūros, kurios iki šiol yra buvusios nomenklatūros rankose, boikotavo žemės grąžinimą jos ankstesniems savininkams. Šiai dienai tegrąžinta tik 3 procentai visų žemės ūkio naudmenų. Tuo buvo sužlugdytas privačios ūkininkavimo sistemos atgaivinimas kaime. Susidarė ekonominės tuštuma, kurioje atsidūrė beveik visi pradedantys individualūs ūkininkai.

Daugelis tų, kuriems buvo atmatuota žemė, dar ir šiandien neturi nuosavybės dokumentų. Atsirado nestabilios padėties situacija, kuri kartu su išsivysčiusia kriminogenine savivaliavimo padėtimi, griaua ūkininko pasitikėjimą esama santvarka.

Išlaisvinus kainas, bet nesukūrus priešmonopolinio mechanizmo monopolijos pasinaudojo situacija ir prasidėjo ūkininkų apiplėšimas. Nesant rinkos konkurencijos, žemės ūkio produkcija superkama labai žemomis kainomis, o perdirbtų maisto produktų kainos pastoviai didinamos. Susidaro dideli viršpelniai, kurie atsiduria žemės ūkio produktus perdirbančių monopolijų sąskaitose.

Šiandieninė Lietuvos valstietija atsidūrė beviltiškoje padėtyje. Žemės ūkio ekonomika vėl valdoma centralizuotai, bet kitomis priemonėmis ir kitais tiks-

lais. Prieš valstietį taikomos priemonės šiandien tam, kad sužlugdyti, bandantį atsistoti "ant kojų" ūkininką – savininką. Jį žlugdo ne tik žemės produktus perdirbančių įmonių monopolizmas, bet ir kreditų trūkumas žemės ūkio produkcijai supirkti, didžiulės palūkanos už kreditus žemės ūkio technikai bei statybinėms medžiagoms įsigyti, muitų sistema, o neužilgo, prie šito prisidės ir mokesčių sistema.

Susmulkintas valstiečio ūkis neturi reikiamo lygio mechanizacijos, daugumoje atvejų vyrauja rankų ir arklių darbas. Žemas apsirūpinimas mechanizacijos ir energetikos resursais, neleidžia atlikti darbų optimaliais terminais. Kartais darbai suvėluojami ant tiek, kad netikslinga juos vykdyti išvis. Šiomet mes tai matėme laukuose, kai ištisi plotai javų pasiliko po sniegu.

Galinėtis su monopolijomis ir valdžia, nusiteikusia prieš ūkininką – savininką, pavieniems valstiečiams labai sunku. Ši viekla įmanoma tik gerai organizuotoms struktūroms. Jeigu vyriausybė pareiškia, kad pačių ūkininkų rūpestis ieškoti rinkos jų pagamintai produkcijai, kai valdžia "neturi" lėšų supirkti tai ką išaugino mūsų ūkininkai, mano manymu, nurodo šios valdžios nuostatas mūsų žemdirbių interesų atžvilgiu.

Aš mažiau kalbu apie "bendrijas", kurios irgi yra netikrumo būklėje ir daugelyje atvejų vadovaujamos buvusių nomenklatūrininkų, vien tik "išsilaikymo" tikslais. Gi, ūkininkas – savininkas yra ypatingai sunkioje padėtyje. Daugelis iš jų pradeda "plikoje" vietoje, neturėdami nei pastatų, nei gyvulių, nei technikos.

Man teko lankytis pas šiuos naujakurius, kurie savo statybas pradeda nuo

tvartų. Viename pastato gale stovi gyvuliai, antrame – jis pats su šeima. Daugelyje atvejų, tai vieno kambario būstas, kurio grindys iš pluktos žemės, viduryje stovi krosnis, ant kurios verdamas ir sau ir gyvuliams. Apie gyvenamo būsto statybą jis sako: "Vaikai išaugs, tai gal ir pajėgs pasistatyti".

Šie valstiečiai myli savo žemę, semia iš jos stiprybę, bet negalima paversti juos vergais. Mūsų valstybė yra pusiau agrarinė, todėl vyriausybės rūpestis turėtų būti nukreiptas daugiau į žemdirbį. Ypatingai dabar, kai jis tik pradeda savo išikūrimą buvusioje tėvų žemėje. Ar normalu, kai jis už savo pagamintą produkciją negauna keletą mėnesių apmokėjimo? Ar normalu, kai jam atsako: "Ieškok rinkos pats?". Todėl nenuostabu, kad netekęs kantrybės jis pareiškia: "Lai prasmegs kiaurai žemę tie javai!".

Šiuo metu Lietuvos žemdirbių ekonominis ir politinis judėjimas yra labai suksaldytas. Nekurie iš jų yra net supriešinti. Tokia situacija naudinga toms jėgoms, kurios siekia slopinti atgimstantį asmeninį ūkį. Pagalbos tikėtis nėra iš ko, pasikliauti mes galime tik patys savimi. Tik susiėmę rankomis, susijungę į sąjungą mes nugalėsime ir ekonomines ir politines kliūtis. Viena iš tokių sąjungų, kuri jums padės yra Lietuvos Valstiečių sąjunga.

Pagrindinis Lietuvos Valstiečių sąjungos tikslas stiprinti Lietuvos nepriklausomybę. Kartu LVS reikalauja laikyti žemės ūkį prioritetine Lietuvos Respublikos ūkio šaka. LVS siekė ir sieks, kad būtų atstatytas teisingumas, grąžinant neteisėtai nusavintą žemę, o kitiems kaimo gyventojams sudarytos sąlygos įsigyti žemę iš valstybinių fondų lengvatinėmis sąlygomis. Mes sieksime, kad žemdirbys žinotų ką reikia sėti ir kas supirks išaugintą produktą. Kursime kooperatyvus ir susivienijimus tam, kad palengvinus jo darbą ir pagerinus buitį.

FILATELIJA

(Atkelta iš 7 psl.)

Antrame pašto ženkle parodyta scena iš Louisos May Alcott veikalo "Motėrėlės", išleisto 1868 m. Trečiame matome Kate Douglas veiklą "Rebecca of Sunnybrook Farm" ir paskutiniame – Laura Ingolls Wilder apysakos scena iš "Trobelė prerijoje", išleistos 1932 m.

2. JAV lapkričio 19 d. išleido 29 centų jubiliejinį pašto ženklą, kuriuo paminima Kristupo Kolumbo antroji kelionė į Naująjį Pasaulį 1493 m. ir kurios metu tarp kitko buvo atrasta Porto Rico sala, esanti prie įėjimo į Karibų jūrą.

Pati Puerto Rico (rašoma ir Porto Rico) sala su gretimomis salelėmis užima 3423 kv. mylių plotą ir joje dabar gyvena apie 3 mil. gyventojų. Atradimo metu ji buvo apgyventa borinqueno indėnų genties. Vėliau, kai salos valdymą perėmė ispanai, jona buvo privežta Afrikos juodųjų vergų, kurie susimaišė su vietos gyventojais. Nuo 1898 m. salos valdymą perėmė JAV, nuo 1917 m. suteikdamos pilietybę visiems salos gyventojams. Paskutiniiais keiseriais metais įvyko keli gyventojų atsiklausimai (paskutinis šių metų rudenį), ar jie nori tapti 51 JAV valstybe, ar gauti nepriklausomybę arba pasilikti kaip dabar yra. Dauguma gyventojų pabalsavo pasilikti, kaip dabar yra.

KANADA spalio mėnesį išleido keturių 43 centų pašto ženklų seriją su prieš-

istoriniais gyvūnais, vadinamais dinozaurais.

Šitokie ar panašūs gyvūnai yra gyvenę prieš tūkstančius metų atgal. Čia parodyto milžiniško gyvūno, vadinamo Albertosaurus, kaulų likučiai buvo rasti Albertos provincijos dykynėse. Vieni šių baisūnų yra gyvenę žemėje, kiti skraidę ore, tretį plaukioję vandenyse. Panašių sutvėrimų kaulų likučius yra parodžiusios savo pašto ženkuose ir Australija bei Naujoji Zelandija. Mat, priešistoriniais amžiais jų ir ten gyventa.

Atsikūrusi LIETUVA išleido daug naujų pašto ženklų įvairioms sukaktims ir progoms pažymėti.

1993 kovo mėnesį buvo išleista trijų pašto ženklų serija su praeities laikų žymiais žmonėmis: 1. 1000 vienetų pašto ženkle (neįrašyta kokia toji valiuta) parodytas istorikas Simonas Daukantas (1793 - 1864); 2. 2000 vienetų pašto ženkle – Mažosios Lietuvos rašytojas ir veikėjas filosofas Vydūnas (1868 - 1953) ir 3. 4500 vienetų pašto ženkle – poetas ir rašytojas Vincas Mykolaitis – Putinas (1893-1967). Pastarąjį čia dedame.

Pašto ženklams piešinius paruošė dail. Aušrelė Ratkevičienė. Spausdinti Budapešte, Vengrijoje.

EUROPA ŠELPS TIK IGNALINOS AE UŽDARYMĄ

Tokią naujieną, sugrįžęs iš Londone vykusios Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko asamblėjos pranešė šios, didžiausios Europoje atominės elektrinės direktorius Viktoras Ševaldinas. Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas pasiūlė skirti 30-40 milijonų ECU neatlyginamą paramą atominei elektrinei, tačiau su sąlyga, kad bus uždarytas pirmasis AE blokas. Pasak Lietuvos energetikos ministro Antano Stasiukyno, to padaryti negalima: uždarius pirmąjį bloką, šaliai gręstų

energetinė krizė, nes 90 procentų elektros energijos pagamina branduoliniai reaktoriai.

Kitas Lietuvos energikų ir banko atstovų susitikimas planuojamas sausio mėnesį, tačiau mažai tikėtina, kad pagalbos skyrimo kontraktas bus pasirašytas. Europos šalys pasiryžusios skirti pinigų tik tam, kad prieš laiką būtų uždaryti RBMK tipo reaktoriai, o Lietuva norėtų už šiuos pinigus pagerinti reaktoriaus saugumą.

ELTA

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

MLS

Ray Staškūnas

LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road
North Palm Beach, FL 33408
SE Corner of PGA Bridge

407-622-5000
407-626-6562 res.
407-622-5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1(800) 369-7355

KLAIPĖDOS ATVADAVIMO 71 METŲ SUKAKTIES IR 1991 METŲ SAUSIO 13 D. ŽUDYNIŲ VILNIUJE MINĖJIMAS

Ivyko sekmadienį, sausio mėn. 16 d., Šv. Antano parapijos salėje Detroite, surengtas savanorių kūrėjų, ramovėnų, St. Butkaus šaulių, Švyturio jūrų šaulių, birutiečių pastangomis ir sutraukęs arti 100 dalyvių.

Invokaciją sukalbėjo kunigas Alfonsas Babonas. Minėjimą pravedė Lietuvos šaulių Sąjungos Išeivijoje pirmininkas Mykolas Abarius. Jis padarė Lietuvos apsiginimo istorinę apžvalgą, paminėdamas laimėjimus ir pralaimėjimus. Jis atkreipė dėmesį į dabar besidarantį juodus debesis iš Rytų, ypač po Žirinovskio partijos didelio laimėjimo Rusijos parlamente ir jo grąšinimų atsiimti prarastas žemes. Abarius kvietė lietuvius suglausti gretas ir vieningai laikytis prieš ateities pavojus.

Pademonstravo video juostą, kur Lietuvos šaulių vadas pulk. Jonas Gečas kalba apie turėjamą 5000 parengtos kariuomenės ir

mus ir pralaimėjimus. Jis atkreipė dėmesį į dabar besidarantį juodus debesis iš Rytų, ypač po Žirinovskio partijos didelio laimėjimo Rusijos parlamente ir jo grąšinimų atsiimti prarastas žemes. Abarius kvietė lietuvius suglausti gretas ir vieningai laikytis prieš ateities pavojus.

paruoštą tautą partizaniniam karui. Jei rusai nelaimėjo Afganistane dėl vietinių partizaninio pasipriešinimo, jie nelaimės ir Lietuvoje.

Abarius iškėlė Lietuvos Atsargos Karininkų Sąjungos paminėjimo raštą kapitonui Stasiui Šimoliūnui, Detroito apylinkėse likusiam paskutiniam Klaipėdos krašto vaduotojui, ir Lietuvos šaulių Sąjungos Išeivijoje žvaigždės ordiną šauliui Telyčėnui.

Stasiui Sližiui vadovaujant buvo bendrai sudainuotos keturios dainos – "Aras", "Giedu dainelę", "Pajūriais" ir "Nurimk sesut". Minėjimas baigtas sugiedant Tautos Himną.

Saulius Šimoliūnas

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS CHICAGOJE

ALT-o Chicagos skyrius Lietuvos Nepriklausomybės 76-rių metų atkūrimo minėjimą rengia 1994m. vasario 12-13 dienomis. Minėjimo tvarka:

Šeštadienį, vasario 12 d. 12 val. dieną vėliavų pakėlimas prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo centro sodelyje. Praveda Chicagos Lituanistinė mokykla.

Sekmadienį, vasario 13 d. 10:00 val. ryto vėliavų pakėlimas Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčios aikštėje, kurį praveda Vytauto Didžiojo šaulių Rinktinės vadovybė. Dalyvauja ir kitos šaulių kuopos.

10:30 val. ryto iškilmingos pamaldos toje pačioje bažnyčioje. Giedos parapijos choras, muziko Antano Lino vadovaujamas.

10:30 val. ryto pamaldos Lietuvos Evangelikų Liuteronų "Tėviškės" parapijos bažnyčioje.

11:00 val. ryto pamaldos Ziono Lietuvių Evangelikų Liuteronų parapijos bažnyčioje.

Akademinei minėjimo daliai 2:00 val. po pietų Marijos Aukštesniosios Mokyklos auditorijoje. Pagrindinę kalbą pasakys inž. Vytautas Šliūpas iš Californijos.

Meninę programą atliks Chicagos Lituanistinės mokyklos mokiniai, vadovaujami direktorės Jūratės Dovilienės ir kitų mokytojų.

Vėliavų parodą tvarkys Don Varno ir Dariaus ir Girėno Postai. Organizacijos su vėliavomis, moterys ir mergaitės pasipuošusios tautiniais drabužiais ir visa lietuviškoji Chicagos bei apylinkių visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

Po minėjimo rengiama kukli vakarienė Balzeko L.K. muziejaus patalpose. Informacijai skambinti 1-708-499-2172 arba 312-434-4645.

Alto skyriaus valdyba

YTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

2129 KNAPP STREET. BROOKLYN NY 11229

FAX 718-769-3302 Telex 216 282

LIETUVĄ

birželio, liepos, rugpiūčio mėn.

\$719 plus taxai iš New Yorko

Bilietai reikia nupirkti iki **vasario 11 d.**
Vietų skaičius ribotas.

YTIS TRAVEL

2129 Knapp St. Brooklyn NY 11229
Tel. 718-769-3300 1-800-952-0119
FAX 718-769-3302

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO 76-Ų METŲ MINĖJIMAS CLEVELANDE [VYKS SEKMADIENĮ, VASARIO 13 D.]

9:45 vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo. Iškilmingos šv. Mišios
10:00 val. Dievo Motinos bažnyčioje. 10:30 val. – Šv. Jurgio bažnyčioje.

IŠKILMINGAS MINĖJIMAS

4:00 val. p.p. – DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE

Kalbės Lietuvos Misijos prie Jungtinių Tautų patarėja
GINTĖ DAMUŠYTĖ iš New Yorko

Meninę dalį atliks sol. VIRGINIJA BRUOŽYTĖ – MULIOLIENĖ,
akompanuos muz. ROMA BANDZIENĖ

Įėjimas – \$3 dol. auka išlaidoms padengti, **vaikams veltui.**

Visus lietuvius maloniai kviečiame atsilankyti.

J.A.V. Lietuvių Bendruomenės
Clevelando
Apylinkės Valdyba

Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando
Skyriaus Valdyba

NAUJA Korp! NEO-LITHUANIA KNYGA

Ilgai laukta Korp! Neo-Lithuania knyga jau yra platinama. Knyga yra gausiai iliustruota, pateikianti daug istorinės medžiagos ir apimanti ne tik Korp! Neo-Lithuania, bet joje yra apibudinta ir kitos tautinės korporacijos – Jaunoji Lietuva, Filiae Lithuaniae, Lietuva, Herkus Monte, Geležinis Vilkas, Viltis ir Tautinis Akademinis Sambūris.

Knygoje taip pat yra paminėti ryškesnieji korporantai iš vyresniųjų ir jaunesniųjų tarpo pasireiškę korporacijos veikloje ir kaip visuomenininkai, kultūrininkai, žurnalistai, rašytojai bei mokslininkai.

Knygą paruošė redakcinė kolegija, kurią sudarė – Jonas Jurkūnas, Vaclovas Mažeika, Ignas Andrašiūnas, Audronė Gulbinienė, Antanas Juodvalkis, Juozas Jurevičius, Vytautas Račkauskas ir Mečys Valiukėnas. Knygą išleido ir platina korporacijos Vyriausioji Valdyba.

Pirmoje eilėje knyga yra jau išdalinta ir išsiuntinėta visiems garbės prenumeratoriams bei rėmėjams, kurių sąrašas pridėtas knygos gale. Taip pat nemažas skaičius knygų bus pasiūstas į Lietuvą.

Visi neolituanai ir tautinių korporacijų korporantai prašomi šią knygą įsigyti.

Knygos kaina – 30.00 dol. Persiuntimo išlaidos – 2.50 dol. Užsakant knygą čekius (32.50 dol.) rašyti

Korp! Neo-Lithuania vardu ir pasiūsti kol.:

Algiiui Augaičiui

505 S. Nolton

Willow Springs, IL. 60480

Korp! Neo-Lithuania

Vyr. Valdyba

CLEVELANDO

PENSININKŲ KLUBO

naujai išrinkta valdyba sausio mėnesio 22 d. 1994 m. posėdyje pasiskirstė pareigomis:

J. Malskis – pirmininkas

Z. Dučmanas – vicepirmininkas

J. Kazlauskas – sekretorius

S. Butrimas – išdininkas

S. Mačienė – narių reikalų vadovė

N. Čėčienė – narių reikalų vedėja

J. Balbatas – ukvedys

V. Staškus – informacijos ir rengimų vedėjas.

Taip pat buvo numatyta įdomi ir darbinga 1994 metų pensininkų veikla, išvykos ir svarbesnių datų paminėjimas.

Sekantis suėjimas įvyksta vasario mėnesio 3 d. Lietuvos Namuose, kur šildymas veikia.

Vasario 16 d. prisiminimui Anicetas Bundonis tars trumpą žodį, kuris bus įdomus. Jis yra atvykęs iš Lietuvos, kur ėjo aukštas bei atsakomingas mokslines pareigas.

Nepraleiskime progos; lauksime visų!

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

CLEVELANDE ir apylinkėse**FOTO KURSAI**

Dirvoje mūsų visų pamėgtas feljetonistas gasdino, kad kai kuriems fotografams reikėtų uždrausti fotografuoti. Clevelandiečiams yra išeitis iš tokios bėdos. 1887 m. įkurta foto mėgėjų draugija – Cleveland Photographic Society – š.m. vasario mėn. pradės 73-sius foto kursus. Pavasario semestre bus dvi atskiros klasės: 1) Gerosios fotografijos pagrindai (pradžią vasario 17

d.) ir 2) Foto laboratorijos (darkroom) technika (pradžią vasario 14 d.). Kiekviena klasė turės po 10 pasikaitų. Paskaitose bus aiškinami spalvotosios ir monochrominės fotografijos poreikiai. Bus ir praktiški užsiėmimai bei iškylas.

Informacijai ir registracijai galite skambinti telefonu: Jo Ann Mosier 341-5540 arba Nancy Burns 729-3314. Klausytojų skaičius kiekvienoje klasėje yra ribotas, nedelskite registruotis. Ger.J.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

atlanta IE, Inc.

AIR CARGO

SIUNTINIAI LAIVU

MAISTO SIUNTINIAI

PINIGŲ PERSIUNTIMAS

VISA TAI GREITAI IR SAUGIAI PRISTATYSIME (LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, RUSIJA, BALTARUSIJA IR UKRAINA)

2719 West 71 Street, Chicago, IL, 60629
(312)434-2121; 1-800-775-SEND

MŪSŲ SKYRIAI:

636 East 185th Str., Euclid, OH, 44119
tel. (216)481-0011

447 Correy Ave, St. Pete Beach, FL, 33706
tel. (813)363-7700

85-17 101 Str., Richmond Hill, NY, 11418
tel. (718)441-4414

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

D E M E S I O

KELIAUTOJAMS | LIETUVA SIŪLOME

PATOGŲ IR GERIAUSIOMIS

KAINOMIS SKRYDI

CLEVELAND – HELSINKI – KAUNAS

Per ATLANTĄ: FINNAIR ORO LINIJA

HELSINKI – KAUNAS: AIR LITHUANIA

RITA STAŠKUTĖ

831 - 5530

1-800-366-9980

FAX 216-831-5028

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. • Suite 103
BEACHWOOD, OH 44122

PARENGIMAI

1994 M.

• VASARIO 13 d. 4 v. Vasario 16-tos minėjimas Dievo Motinos salėje rengia ALT-as ir Clev. bendr.
• VASARIO 19 d. 2:30 v. Kėgliavimo turnyras Wickliffe Lanes (Euclid Ave. ir E. 305 St.).

• KOVO 5 & 6 d. – Žaibo Dienos Vakaras – loterija "Reverse Raffle", sporto varžybos, etc.

• KOVO 20 d. Dievo Motinos parapijos patalpose Kaziuko Mugė

• KOVO 26 d. 7 v.v. Šv. Kazimiero lit. mokyklos choro Pavasarinis koncertas, Dievo Motinos

parapijos salėje.

• BALANDŽIO 9-10 d.d. Ateitininkų metinė šventė: šeštadienio vakare VAIDILUTĖS teatro spektaklis, sekmadienį po mišių – Akademija Dievo Motinos parapijos salėje.

• BALANDŽIO 10 d. Atvelykio stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto.

• BALANDŽIO 17 d. 4 v. p.p. Jungtinio choro Toronto "Volungės" ir "Dievo Motinos" Religinis kon-

certas, D.M. parapijos šventovėje.

• BALANDŽIO 23 & 24 d. d. Š. Amerikos Lietuvių 1994 m. Jaunučių Krepšinio Pirmybės Clevelande. Rengia LSK ŽAIBAS

• GEGUŽĖS 15 d. Aldonos Stempuženės koncertas.

• GEGUŽĖS 30 d. Memorial day – apeigos – mišios – pusryčiai rengia Katalikų karo veteranų postas 613 Šv. Jurgio Parapijoje 8:30 ryto.

Patarnavimas Jūsų elegantiškam stiliui...

Normandy Party Center

Leiskite mūsų kulinarijos specialistams sukurti puikų vestuvinį balių ar kitokios paskirties vaišes

585-5850

Skambinkite nemokamai paragauti mūsų maistą!

30310 Palisades Pkwy.

Wickliffe, OH 44092

Pilnas patarnavimas mūsų salėje arba pristatoma į kitas vietas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker **RITA MATAS** – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH, 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

ISTORIKUI V. TRUMPAI ŽEMĖS DREBĖJIMAS

PADARĖ DAUG NUOSTOLIŲ

Tik baigiau kalbėti su V. Trumpa. Sako, kad truks savaitę o gal net ilgiau, kol jis galės Jums pasiųsti savo kalbą minint Klaipėdos atvadavimą. Jis gyvena Santa Monica, kur padaryta daug žalos. Užvertė visą biblioteką, negali prieiti prie rašomos mašinėlės ir pati kalba kur tai užversta. Truks, kol susitvarkys.

Siūncia Jums linkėjimus, o prie jų ir aš prisidedu.

Rita Sakienė.

Los Angeles

ANTANAS KUČINGIS

Nesenai tokiu vardu Vilniuje išėjo muzikologės Onos Narbutienės parengta monografija. Joje atskleidžiama Antano Kučingio, Lietuvos bosų karaliaus, asmuo, talentas ir laikysena "nekenčiant sovietų, kaip maro"... Recenzuojant šią knygą, Lietuvos spaudoje (N. Dienovidis) jis vadinamas "Lietuvos laisvės atbūdimio simboliu ir viltimi žmonių sielose dar 1957 m..."

Knyga gaunama: Clevelande – Dievo Motinos par. knygyne, Chicagoje – Drauge ir kt. Kaina penki dol.

ANTANO KUČINGIO

monografijos leidimo talkininkams, prenumeratoriams knyga su dedikacija jau išsiuntinėta. Aleksandras Šleinyš man (1993.XII.20) rašo: "Kažin ar visi gavo? Visiems išsiunčiau. Iš Tavęs gavau pakvitavimą faksu". Žinau, Chicagoje negavo Antanas Juodvalkis, nors sąrašė tikrai buvo...

Prašau prenumetatorius, knygų negavusius mane apie tai painformuoti. Siuntimą pakartosime!

1994 m. sausio 20 d.

Mečys Valiukėnas,
6140 S Tripp Ave,
Chicago, IL 60629
Tel. (312)-581-4420

KANDIDATŲ NOMINAVIMAS Į JAV LB XIV-ĄJĄ TARYBĄ

Kandidatų nominavimas į LB XIV-ąją Tarybą tęsis iki š.m. vasario 28 d. LB New Yorko Apygardoje kandidatų siūlymo ir sutikimo formos gaunamos iš šių NY apylinkių primininkų: Laimos Šileikytės – Hood, Manhattan apyl. (212)-982-1335; Ramutės Česnavičienės, Queens, (718)-849-1581; Tėv. Pranciškaus Giedgaudo, Buschwick, (718)-827-1350; Ginos Simonaitytės, Brooklyn I, (718)-843-6049; Vytauto Žuko, Great Neck, (516)-487-3704; Danguolės Klimienės, Rochester, (716)-271-8897 ir Linda Bačius, Buffalo, (716)-688-0330

Jonas Bilėnas,

JAV LB New Yorko apygardos rinkimų komisijos pirmininkas

STUDENTŲ ATEITININKŲ SAJUNGOS CENTRO VALDYBA

kviečia visus į sausio 28-30 dienomis "Dainavos" stovyklavietėje įvyksiantį SAS Supersavaitgalį.

Programoje suvažiuojamas, liaudiškai sportiškų žaidimų vakaras, linksma vakaris, pirmasis metinis SAS šachmatininkų turnyras ir kitokie užsiėmimai.

Savaitgalio kaina, įskaitant metinį nario mokestį \$45 US. Kviečiami ir norintys apsilankyti linksma vakaryje – \$20 US. Registruokitės SAS CV; (217) 344-0467, arba elektroninių paštu.

Atsivežkite pačiūzas, kūrinius meno parodai bei šachmatų lentas.

8 METAI BE MYKOLO GURECKO

1986 m. sausio 19 d. amžinybėn iškeliavo dipl. miškininkas, medžio pramonininkas, Jaunosios Lietuvos korporacijos vienas iš įkūrėjų ir filisteris, DIRVOS rėmėjas – Mykolas Gureckas.

Dirvai Mykolo šeima Jo atminimui siūnia paramą – \$100.00.

*Elena-Liusė Gureckienė,
sūnūs Gintaras ir Indris
Palos Verdes, E. CA*

Ačiū už prisiminimą a.a. Mykolo, mums brangaus Jaunosios Lietuvos filisterio ir dosnaus rėmėjo.

*Dirvos redaktorius
Balys Gaidžiūnas.*

LEONAS ŠVEDAS

Chicagoje gyvenusio, 1979 m. mirusio, Stasio Švedo sūnus, buvo atvykęs į VIII Mokslo ir kūrybos simpoziumą, skaitė paskaitą: "Jėginis pjezoelektrinis žingsninis variklis", (Piezo-electric High-Power Linear Motor), 1993 m. gruodžio 5 d. išskrido į Vilnių. Po kelių dienų namuose (Kaune) Leoną ištiko širdies smugis, baigėsis mirtimi.

Velionis Leonas Švedas, gimęs 1943 m. rugsėjo 3 d. Gimęs ir augęs Kaune. 1968 m. baigęs Kauno Politechnikos Institutą ir pasilikęs jame dirbti. Technikos mokslų kandidatas. Parengęs apie 30 mokslinių publikacijų, tarp jų 17 išradimų bendraautorius. (m.v.)

PADĖKA

A. A.

INŽ. KAZIMIERAS POCIUS

mūsų mylimas ir neužmirštas vyras, tėvas ir senelis Amžinybėn iškeliavo 1993 m. spalio 2 d. Michigan City, Ind. ir buvo palaidotas spalio 7 d. šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui prel. Ignui Urbonui už maldas koplyčioje, atnašautas šv. Mišias ir palydėjimą į kapines.

Dėkojame solistams Algirdui Braziui ir Jonui Vazneliui už įspūdingą giedojimą bažnyčioje ir kapinėse, o taip pat ir muzikui Kaziui Skaisgiriui už palydą vargonais.

Didelė padėka inž. Jonui Jurkunui už atsisveikinimo pravedimą ir organizaciją vadovams, atsisveikinusiems ir įvertinusiems a.a. Kazimiero darbus: BALFo centro valdybos pirm. Marijai Rudienei, LB-nės ir ALTo East Chicagos skyrių pirm. Birutei Vilutienei, bendradarbių ir draugų vardu buv. DIRVOS redaktoriui Vytautui Gedgaudiui, ALTS-gos East Chicagos skyriaus atstovui Jonui Rimkunui, Amerikos Vyčių apygardos pirm. Algirdui Braziui, BALFo Beverly Shores skyriaus atstovui Jonui Kavaliūnui, Beverly Shores lietuvių klubo atstovui Vytautui Peseckui, Porter County assesoriui Tim Mc Carthy.

Taip pat dėkojame už tartus atsisveikinimo žodžius prie velionio Kazimiero karsto kapinėse: ALTS-gos valdybos atstovui Petriui Bučiui, Lietuvių tautinių namų ir VILTIES d-jos atstovei Matildai Marcinkienei, East Chicagos bendradarbių ir draugų vardu Antanui Juodvalkiui ir bendradarbių vardu Teodorui Blinstrubui.

Nuoširdi padėka nekrologus parašiusiems spaudoje: Antanui Juodvalkiui DRAUGE ir Jonui Jurkunui DIRVOJE.

Dėkojame už aukas šv. Mišioms, labdarai ir spaudai. Nuoširdus ačiū už atsiųstas gėles ir pareikštas užuojautas žodžiu, spaudoje bei laiškais, o taip pat visiems lankiusiems a.a. Kazimierą ligos metu.

Labai dėkojame karsto nešėjams: J. Jurkunui, B. Erslovui, K. Stravinskui, R. Mečkauskui, J. Stankūnui ir A. Valavičiui.

Nuoširdžiai dėkojame dalyvavusiems atsisveikinime ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą.

Širdingas ačiū visiems visiems.

*Liudesyje pasilikę
žmona Elena ir
sūnus Kęstutis su šeima*

Š.m. sausio 23 d. į Amžinybę iškeliavusiam

A. A.

Vyčio Kryžiaus Kavalieriui
Gen. Štabo pulk.
ANTANUI ŠOVAI

Nuoširdžią užuojautą reiškiamo jo žmonai ir vaikams su šeimomis: DR. ALGIMANTUI, DRAŠUČIUI, JURGIUI, NIJOLEI IR REGINAI

*LKVS Ramovė
Hartfordo CT Skyrius*

BALTIC BOOKKEEPING

866 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119 (216) 486-5711

■ Pildo taksus

■ Tvarko finansines apyskaitas

■ Atlieka įvairius finansines apskaičiavimus

Vytautas Apanavičius

Asmeniškai, greitas ir sąžiningas patarnavimas.

*Taksų pildymui nelaukite paskutinės dienos!
Skambinkite VYTUI APANAVIČIUI.*

"SVEIKATA"

Tai vienintelis sveikatos mokymo žurnalas Lietuvoje. Jame rašo žymiausi Lietuvos medikai. Pagrindinė tematika: kaip apsisaugoti nuo ligų, kaip elgtis susirgus, kaip gydytis prieš kreipiantis į gydytoją. Spausdinami ir pasaulio lietuvių – gydytojų straipsniai.

Žurnalo kainą užsienyje – 30 dol. metams, 15 dol. pusmečiui. Užsisakykite "SVEIKATOS" žurnalą! Jame ne tik rasite naudingų žinių. Žurnalas bus Jūsų svečias iš Lietuvos.

312 – 778 – 7500
Rolandas Bartašūnas
5620 S. Claremont Ave.
Chicago, IL 60636